

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет	Каразінський банківський інститут
Кафедра	Обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит в управлінні бізнес-процесами
Група: АО-21М	денна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА**

здобувача вищої освіти **Шубіна Максима Андрійовича**

Кваліфікаційна магістерська робота
допущена до захисту рішенням кафедри
обліку та оподаткування

Протокол № 7 від «07» грудня 2024 р.

Завідувач кафедри
к.е.н., доцент

_____ **Р. О. Піскунов**

Науковий керівник
к.е.н., доцент

_____ **Р.О. Піскунов**

м. Харків 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет	Каразінський банківський інститут
Кафедра	Обліку та оподаткування
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит в управлінні бізнес-процесами

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування,

к.е.н., доцент

_____ Р.О. Піскунов

«26» вересня 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Шубіна Максима Андрійовича

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: «ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

керівник роботи Піскунов Роман Олександрович, к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «25» вересня 2024 року № 4601-5/3045

2. Строк подання студентом роботи «20» листопада 2024 року.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

У розділі 1 розкрити сутність поняття «фінансові результати», проаналізувати наукові погляди щодо визначення актуальних проблем обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів; охарактеризувати нормативно-правове регулювання обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів; провести аналіз інструментарію обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів.

У розділі 2 надати загальну організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» та оцінити основні показники його функціонування; дослідити аналітичний та синтетичний облік доходів і витрат як

головних чинників визначення прибутку підприємства; охарактеризувати обліково-аналітичний процес формування фінансових результатів.

У розділі 3 провести комплексний аналіз та аудит фінансових результатів; скласти багатофакторну модель чистого прибутку; узагальнити результати дослідження та надати рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи
1	Вибір здобувачем теми кваліфікаційної магістерської роботи
2	Затвердження плану і завдання кваліфікаційної магістерської роботи
3	Виконання кваліфікаційної магістерської роботи
4	Здача кваліфікаційної магістерської роботи керівнику
5	Підпис кваліфікаційної магістерської роботи у керівника
6	Подача кваліфікаційної магістерської роботи на кафедру для перевірки на наявність запозичень з інших документів
7	Допуск завідувачем кафедри до захисту кваліфікаційної магістерської роботи
8	Захист кваліфікаційної магістерської роботи

5. Дата видачі завдання «25» вересня 2024 року.

Студент

підпис

М.А. Шубін
ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

Р.О. Піскунов
ініціали, прізвище

РЕФЕРАТ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
«ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

ШУБІНА МАКСИМА АНДРІЙОВИЧА

Кваліфікаційна магістерська робота містить 87 сторінок, 14 таблиць, 7 рисунків, 8 формул, список літератури з 53 найменувань, 4 додатки.

Об'єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи щодо обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС».

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає в узагальненні та подальшому розвитку теоретичних та організаційно-методичних підходів щодо обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Завданнями кваліфікаційної магістерської роботи є: розкрити сутність поняття «фінансові результати», проаналізувати наукові погляди щодо визначення актуальних проблем обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами; охарактеризувати нормативно-правове регулювання обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами; провести аналіз інструментарію обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами; надати загальну організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» та оцінити основні показники його функціонування; дослідити аналітичний та синтетичний облік доходів і витрат як головних чинників визначення прибутку підприємства; охарактеризувати обліково-аналітичний процес формування фінансових результатів; провести комплексний аналіз та аудит фінансових результатів; скласти багатофакторну модель чистого прибутку; узагальнити результати дослідження та надати рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

За результатами дослідження сформульовані теоретичні та практичні положення, що доведені автором до конкретних пропозицій задля вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Одержані результати можуть бути використані в процесі розробки методичних засад з обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, АУДИТ, ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, УПРАВЛІННЯ.

ABSTRACT
ON THE QUALIFICATION MASTER'S WORK
"ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF MANAGEMENT OF
THE FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISE ACTIVITIES"
MAKSYM ANDRIYOVYCH SHUBIN

The qualification master's thesis contains 87 pages, 14 tables, 7 figures, 8 formulas, a bibliography of 53 titles, 4 appendices.

The object of the study is the process of accounting and analytical management of the financial results of the enterprise.

The subject of the study is theoretical, methodological and practical approaches to accounting, analysis and auditing of the financial results of TORGSERVIS PLUS LLC.

The purpose of the qualifying master's work is to generalize and further develop theoretical and organizational-methodical approaches to accounting and analytical management of the financial results of the enterprise.

The tasks of the qualifying master's thesis are: to reveal the essence of the concept of "financial results", to analyze scientific views on the definition of actual problems of accounting and analytical support for managing financial results; characterize the regulatory and legal regulation of accounting and analytical support for managing financial results; conduct an analysis of the tools for accounting and analytical management of financial results; provide a general organizational and economic description of the activity of "TORGSERVIS PLUS" LLC and evaluate the main indicators of its functioning; to investigate the analytical and synthetic accounting of income and expenses as the main factors in determining the profit of the enterprise; characterize the accounting and analytical process of forming financial results; conduct a comprehensive analysis and audit of financial results; make a multifactor model of net profit; summarize the results of the research and provide recommendations on accounting and analytical management of the financial results of the enterprise.

According to the results of the research, theoretical and practical provisions were formulated, which the author brought to concrete proposals for the improvement of accounting and analytical management of the financial results of the enterprise.

The obtained results can be used in the process of developing methodological principles for accounting, analysis and auditing of the financial results of the enterprise.

KEY WORDS: ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT, AUDIT, FINANCIAL RESULTS, MANAGEMENT.

ЗМІСТ		
ВСТУП		7
РОЗДІЛ 1.	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1	Фінансові результати в системі наукових поглядів та актуальних проблем їх обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління підприємством.....	12
1.2	Нормативно-правове регулювання обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів в системі управління підприємством.....	18
1.3	Інструментарій обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами функціонування підприємства	24
	Висновки до розділу 1	28
РОЗДІЛ 2	ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС»	30
2.1	Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності підприємства.....	30
2.2	Аналітичний та синтетичний облік доходів і витрат як головних чинників визначення прибутку підприємства.....	39
2.3	Обліково-аналітичний процес формування фінансових результатів діяльності підприємства.....	48
	Висновки до розділу 2	55
РОЗДІЛ 3	ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	57
3.1	Комплексний аналіз та аудит фінансових результатів.....	57
3.2	Багатофакторна модель чистого прибутку підприємства.....	63
3.3	Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління	

	фінансовими результатами діяльності підприємства.....	72
	Висновки до розділу 3	74
	ВИСНОВКИ	76
	СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	81
	ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Фінансовий результат є універсальною економічною категорією, яка відображає ключові фактори підприємницької діяльності, що впливають на прибуток підприємства — головну мету його функціонування. У сучасних умовах господарювання питання фінансових результатів у системі обліково-аналітичного забезпечення управління прибутком підприємства є одним із центральних у здійсненні господарської діяльності. Фінансовий результат виступає основним підсумковим показником діяльності суб'єкта господарювання, що охоплює практично всі аспекти його фінансово-господарської діяльності, зокрема: продуктивність праці, фондівіддачу, матеріаломісткість, собівартість продукції, її якість, обсяги та ціни реалізації.

У величині фінансових результатів концентруються всі аспекти функціонування підприємства, зокрема: технологія й організація виробництва, система внутрішнього та зовнішнього управління, рівень собівартості, стан продуктивності праці тощо. Сукупність цих факторів визначає ефективність виробництва, роблячи прибуток головним показником і основним джерелом соціально-економічного розвитку підприємства.

Сьогодні аналіз фінансових результатів набуває особливої актуальності, що зумовлює необхідність детального вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду, пошуку шляхів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення та посилення контролю в системі управління доходами, витратами та формуванням прибутку. Серед науковців, які зробили значний внесок у розвиток теорії та методології дослідження фінансових результатів, слід відзначити таких як Червінська С.Л. [1], Патарідзе-Вишинська М.В. [2], Полятикіна Л. І., Новикова С. В. [3], Дейнека О.В., Остапенко О.А. [5], Пушкар М.С., Щирба М.Т. [7], Дерій В.А. [25], Пасенко Н. С. [26], Назаренко О. В., Лукаш Р. В. [36] та інші. Але деякі проблеми теоретико-методичного та практичного плану залишаються відкритими, особливо з урахуванням важкого політичного та економічного стану нашої країни.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретичних та організаційно-методичних підходів щодо обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства. Виходячи з мети дослідження, у роботі поставлені такі завдання для розв'язання:

1) дослідити сутність поняття «фінансові результати» та розглянути наукові підходи щодо визначення проблем їх обліково-аналітичного та контрольного забезпечення в системі управління підприємством;

2) охарактеризувати нормативно-правове регулювання обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства;

3) провести аналіз інструментарію обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами функціонування підприємства;

4) надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС»;

5) визначити основні аспекти організації аналітичного та синтетичного обліку доходів і витрат як головних чинників визначення прибутку підприємства;

6) охарактеризувати обліково-аналітичний процес формування фінансових результатів діяльності підприємства;

7) провести комплексний аналіз фінансових результатів та дослідити напрямки здійснення їх аудиту;

8) розробити багатофакторну модель чистого прибутку підприємства;

9) узагальнити результати дослідження та надати рекомендації щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи підходи щодо обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС».

Теоретико-методологічну основу дослідження склали фундаментальні положення економічної теорії, законодавчі та нормативні акти України, а також наукові публікації та матеріали доповідей вітчизняних і зарубіжних учених. У ході роботи було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження з урахуванням специфіки та галузевих особливостей діяльності аналізованого підприємства.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у визначенні напрямків та розробці рекомендацій щодо удосконалення теоретичних та організаційно-методичних підходів щодо обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів з урахуванням особливостей фінансово-економічної діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС».

Інформаційна база дослідження характеризується нормативно-правовими актами, які регламентують відображення в обліку та звітності фінансових результатів, Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності (МСБО, МСФЗ), Міжнародними стандартами аудиту, даними первинного обліку та фінансової звітності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», а також Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [19], Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 15 «Доходи», 17 «Податок на прибуток» тощо.

Результатами дослідження, які висвітлюють наукову новизну кваліфікаційної магістерської роботи, є такі: *удосконалено*, по-перше, існуючі підходи щодо класифікації та напрямків визначення фінансових результатів підприємства, а саме: розширено класифікаційні ознаки щодо основних видів фінансових результатів та складено структурно-логічну схему визначення фінансового результату підприємства; по-друге, структуру нормативно-правового регулювання обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів в системі управління підприємством через систематизацію нормативної бази обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів підприємства; по-третє,

методику аналітичного дослідження фінансових результатів в системі оцінок фінансового стану підприємства, головним елементом якої виступає факторний підхід до аналізу та прогнозування чистого прибутку як головного показника ефективності його функціонування; *одержали подальший розвиток*: методика аудиту фінансових результатів розроблена з урахуванням специфіки діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» і спрямована на підвищення ефективності системи контролю за доходами, витратами та кінцевими фінансовими результатами. Крім того, було розроблено підхід до факторного моделювання фінансових результатів підприємства, що включає багатфакторну модель чистого прибутку. Ця модель дозволяє виявити резерви для підвищення прибутковості в майбутньому завдяки таким заходам, як оптимізація витрат, заміна нерентабельних товарів на більш вигідні позиції, а також активне використання інструментів соціальних мереж, зокрема SMM (Social Media Marketing), для розширення каналів збуту та підвищення конкурентоспроможності підприємства, а також зростання рентабельності продажу, головним чином, через збільшення середнього чека за рахунок впровадження таких маркетингових активностей як:

- 1) крос-продажі (Cross-Selling) через допродаж супутніх товарів, що спонукає купити більше, ніж планувалося;
- 2) апсейлінг (Upselling) через продажі дорожчих версій товарів або додаткових послуг, пропонування клієнтам більш високоякісних товарів;
- 3) програма лояльності через заохочення клієнтів покупати повторно через винагороду за попередні покупки;
- 4) бандлінг через систему залучення уваги покупця до товару;
- 5) часові обмеження акції через заохочення клієнтів придбати зараз, пропонуючи обмежені в часі знижки;
- 6) підвищення якості обслуговування завдяки додатковим послугам для клієнтів та якісне обслуговування;
- 7) системи мотивації продавців через налагодження системи заохочення, де кожен працівник відчуває потребу у підвищенні виторгу та середнього чека в магазині;

по-третє, враховуючи галузеву особливість та специфіку функціонування ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», для удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів запропоновано використання української програми обліку «Торгсофт» для малого та середнього бізнесу, яка націлена на автоматизацію торгівлі, магазинів, складів, виробництв, торговельних мереж, а також підвищення ефективності складського, фінансового та управлінського обліку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці рекомендацій з удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС». Головні теоретичні і практичні розробки можуть бути впроваджені в практичну діяльність підприємств, а також у навчальний процес.

Особистий внесок автора полягає в тому, що кваліфікаційна магістерська робота виконана як самостійне наукове дослідження. Усі наукові результати, представлені в роботі, отримані автором власноруч. Результати дослідження були представлені, обговорені та отримали позитивну оцінку на засіданнях кафедри обліку та оподаткування ННІ «Каразінський банківський інститут», а також на міжнародних науково-практичних конференціях.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансові результати в системі наукових поглядів та актуальних проблем їх обліково-аналітичного та контрольного забезпечення в системі управління підприємством

В реаліях сьогодення в системі економічного розвитку України набувають все більшого значення принципи самоокупності та самофінансування. Головним фактором реалізації таких принципів виступає розвиток фінансових результатів підприємства, які характеризують ефективність бізнес-процесів і виступають передумовою функціонування підприємства на майбутнє, спираючись на якісне дослідження доходів, витрат та фінансових результатів (прибутку або збитку).

Фінансові результати підприємства акумулюють усі аспекти його діяльності, зокрема технологію та організацію виробничого процесу, внутрішню та зовнішню системи управління, а також галузеві особливості, що визначають обсяги випуску продукції, рівень витрат, ціноутворення та продуктивність праці. Основна місія фінансових результатів полягає у забезпеченні зростання інвестиційної привабливості, фінансової стійкості та підвищення ефективності діяльності підприємства. У сукупності ці чинники позиціонують фінансовий результат як ключовий механізм ринкової економіки та основне джерело економічного і соціального розвитку суб'єктів господарювання.

Так, С.Л. Червинська та інші науковці зазначають, що на природу фінансових результатів діяльності підприємства впливають методи їх формування, розподілу та використання, а також система обліку. Існуючі недоліки методики бухгалтерського обліку доходів і витрат, як головних чинників формування фінансового результату, говорять про те, що фактично ані в

фінансовій, ані в звітності щодо податкових органів не відображається дійсна сума прибутку (збитку) [1].

Науковець-практик М.В. Патарідзе-Вишинська зазначає, що для розуміння сутності фінансового результату необхідно визначити його ключові характеристики. З одного боку, фінансовий результат є формою доходу від господарської діяльності підприємства, яке здійснює певний вид діяльності. З іншого боку, прибуток виступає мірою та винагородою за ризик, пов'язаний із такою діяльністю. Він не охоплює весь дохід, отриманий під час господарювання, а лише ту його частину, яка залишається після покриття витрат. Отже, у кількісному аспекті прибуток можна розглядати як залишковий показник, що є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами, пов'язаними із здійсненням діяльності [2].

Аналізуючи різноманітні визначення фінансового результату, які досліджувалися за останні десять років, можна зробити висновок, що фінансовий результат є абсолютним показником прибутку або збитку. Це результат господарської діяльності суб'єктів, який розраховується як різниця між отриманими доходами та витратами, що з ними пов'язані.

Фінансові результати виконують функцію якісного показника, який відображає ключові аспекти господарської діяльності, такі як собівартість реалізованої продукції, продуктивність праці, ефективність використання основних засобів і матеріальних активів, а також обсяги реалізації продукції. Варто зазначити, що поняття «фінансовий результат» завжди викликало науковий інтерес, залишаючись предметом досліджень не лише в сфері бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, але й у галузях філософії, фінансів, менеджменту тощо [3].

Незважаючи на численні дослідження, серед фахівців досі немає єдиної думки щодо визначення поняття «фінансовий результат». Водночас у поглядах учених можна виділити певне групування щодо сутності цієї категорії [4]:

1) результати порівняння витрат і доходів суб'єкта господарювання (А.Г. Загородній, Ф.Ф. Бутинець, Н.М. Ткаченко, В.М. Опарін, Л.М. Худолій);

2) збільшення (зменшення) капіталу підприємства (С.Л. Лондар, О.В. Тимошенко, А.Г. Загородній);

3) існування у формі прибутку або збитку (Ф.Ф. Бутинець, А.Д. Мочерний, А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, М.С. Чебанова, С.С. Василенко);

4) результативність функціонування (Р.В. Скасюк, М.С. Пушкар).

Зазначимо, що тлумачення переважної кількості вчених по сутності фінансового результату майже однакові, тому він характеризується як порівняння доходів і витрат підприємства та може виступати у ролі прибутку або збитку, що веде до збільшення або зменшення власного капіталу [5].

Зауважимо, що багато науковців враховує фінансові показники суб'єктів господарювання окремих галузей при визначенні фінансового результату. Перша група на чолі зі С.Л. Червінською визначає фінансовий результат як узагальнення фінансового стану підприємства на кінець періоду, що показує залежність між структурою капіталу підприємства та результатами його функціонування [1]. Друга група науковців пропонує комплексну характеристику фінансового результату, а саме: для узагальнення доходів і витрат пропонується термін «фінансовий результат», а для визначення прибутку (збитку) доцільним вважається використання терміну «кінцевий результат», адже може бути навіть «нульовий результат» [4]. Третя група науковців (О.О. Вороніна, Г.Л. Вознюк тощо) зазначають, що на сьогодні поширеними є економічний, управлінський та бухгалтерський аспекти визначення терміну «фінансові результати» [6]. Отже, більшість наведених вище визначень є досить недосконалими, що виступає наслідком різноманітних чинників, найголовнішими з яких є наявність різноманітних підходів до розуміння досліджуваного терміну, а також той факт, що кожен з науковців враховує фінансові результати, як у конкретних галузях економіки, так і у конкретних ситуаціях [5,6]. Узагальнюючи зазначене вище, надамо класифікацію фінансових результатів, які сьогодні, на нашу думку, використовуються більшістю підприємств (табл. 1.1.)

Таблиця 1.1.

Класифікація фінансових результатів підприємств

Класифікаційний критерій	Характеристика фінансових результатів
За однорідністю господарських операцій	- Прибуток або збиток від операційної діяльності: 1. Основна діяльність; 2. Інші операції. - Прибуток або збиток від надзвичайних подій. - Відстрочений податок на прибуток.
За методикою обчислення	- Валовий показник. - Чистий показник. - Маржинальний показник. - Загальний результат. - Сукупний результат.
За складовими фінансової звітності	- Валовий фінансовий результат. - Результат від операційної діяльності. - Прибуток або збиток від звичайної діяльності до оподаткування. - Чистий прибуток або збиток.
За способом розподілу прибутку	- Прибуток, інвестований у розвиток. - Прибуток, виучений з обороту.
За способами надання додаткових даних	- Результати подій після звітної дати. - Умовний прибуток або збиток. - Розрахунок чистого фінансового результату на одну акцію.
За регулюючими елементами	- Доходи, віднесені до майбутніх періодів. - Витрати, перенесені на майбутні періоди. - Резерви та забезпечення. - Відстрочені активи та зобов'язання з податку на прибуток.
За взаємозв'язком з податковим та бухгалтерським обліком	- Оподатковуваний об'єкт за всіма видами діяльності. - Податкові витрати або доходи. - Поточний податок на прибуток. - Відстрочені податкові активи та зобов'язання.
За характером використання	- Результат, розподілений між власниками чи інвесторами. - Нерозподілений прибуток.
За періодом формування	- Прибуток/збиток попередніх періодів (нерозподілений/непокритий). - Результат звітного періоду (чистий прибуток або збиток).

Джерело: узагальнено автором на підставі[1-7]

Отже, фінансовий результат є складним і багатогранним поняттям. У формі прибутку він виступає основною метою діяльності підприємства та одним із ключових показників, що відображають ефективність його роботи. Дані про

фінансовий результат містяться у фінансовій звітності підприємства, яка є загальнодоступною та слугує основою для оцінки його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості й ділової активності. [3,4].

У процесі підвищення ефективності діяльності підприємства важливо враховувати інтереси держави разом із потребами працівників і власників у формуванні та розподілі прибутку. Для власника підприємства отримання значної частини фінансового результату є пріоритетом, оскільки це основне джерело його доходів, фінансування розвитку й ключовий показник інвестиційної привабливості компанії. Крім того, прибуток використовується для виконання зобов'язань перед бюджетом, банками та іншими господарськими суб'єктами. Отже, прибуток є головним узагальнюючим показником, який застосовується для аналізу та оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства [8].

Важливість ролі прибутку також обумовлена системою його розподілу. Збільшення фінансових результатів підприємства відображає інтереси працівників, зацікавлених у збільшенні своїх доходів у вигляді заробітної плати та участі в прибутку [8].

Таким чином, враховуючи важливість отримання прибутку для різних суб'єктів господарювання (власників, працівників, постачальників, покупців, держави та тощо), функціонування підприємства повинно бути спрямовано на підвищення його результативності, тобто фінансових результатів. Розмір як прибутку, так і збитку за певний період діяльності підприємства виступає головним підсумковим показником його роботи.

При визначенні фінансових результатів, як правило, використовують таку структурно-логічну схему відповідно до форми звітності «Звіт про сукупний дохід» (рис. 1.1).

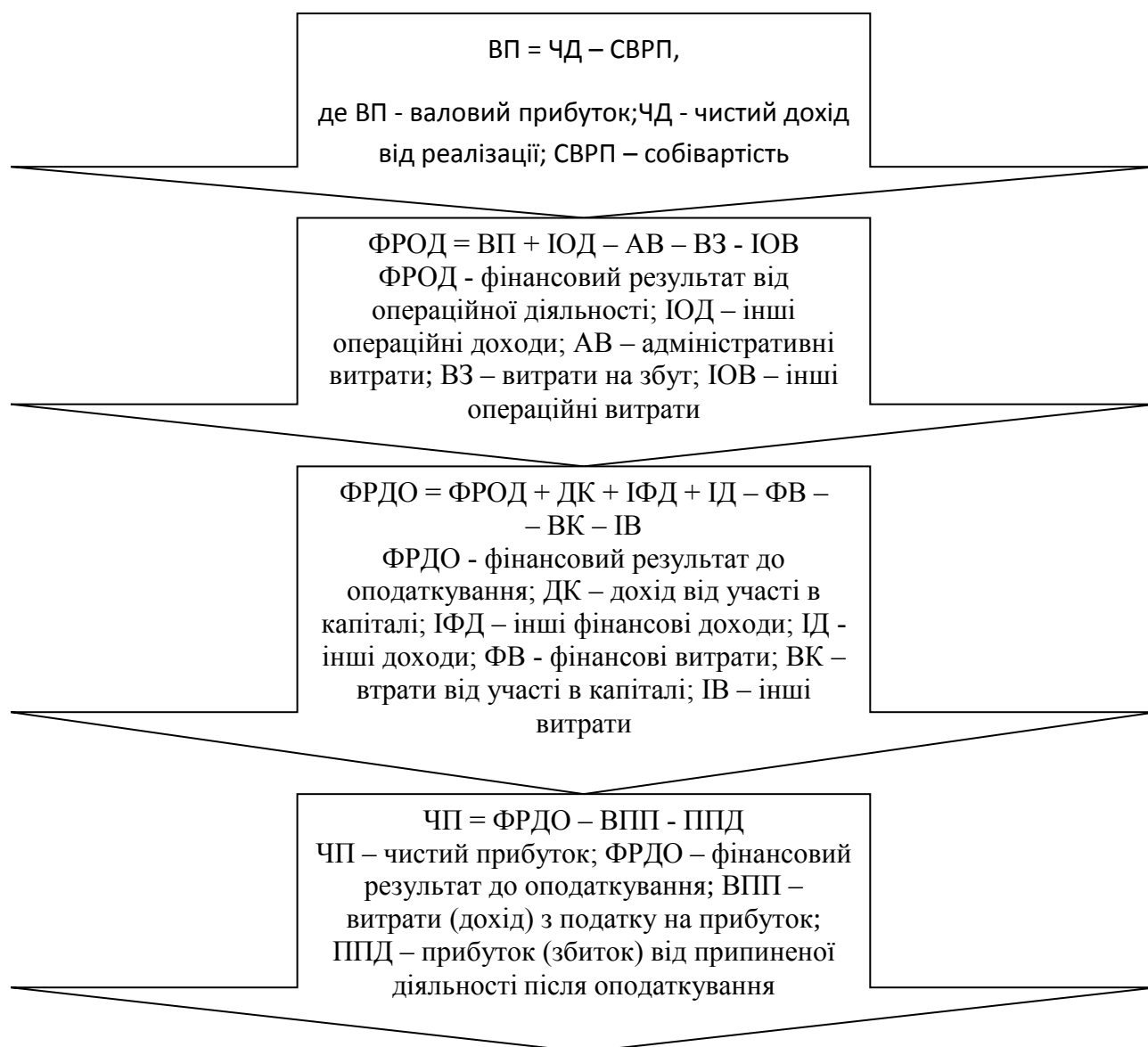

Рис. 1.1 Структурно-логічна схема визначення фінансового результату підприємства

Джерело: [1-6]

Таким чином, фінансові результати формуються як важливий показник функціонування підприємства, результат якого може бути як позитивним, так і негативним, що визначає ефективність діяльності підприємства. Для формування позитивного фінансового результату необхідно вірно формувати мету діяльності, постійно проводити дослідження та аналізувати зміни прибутку протягом звітного

періоду. За рахунок якісного планування та виважених управлінських рішень можна збільшити як фінансову стійкість підприємства, так і його прибутковість.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів в системі управління підприємством

Сучасна система бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів підприємства неможлива без ефективного нормативно-правового регулювання. Законодавчі акти, що діють в Україні, насамперед спрямовані на регламентацію бухгалтерського обліку та врегулювання взаємовідносин підприємства з державою та іншими суб'єктами господарювання.

Питання формування та використання фінансових результатів підприємств завжди були у центрі уваги науковців та практиків, але надзвичайно важливим постає сьогодні дослідження нормативно-правового забезпечення процесу управління фінансовими результатами.

М.С. Пушкар, М.Т. Щирба та інші дослідники наголошують, що нормативно-правове регулювання фінансового обліку в Україні за МСФЗ здійснюється на законодавчому, нормативному, методологічному та організаційному рівнях [7].

Водночас інша група науковців зазначає, що ключовими нормативно-правовими документами, які забезпечують бухгалтерський облік фінансових результатів суб'єктів господарювання, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО, Плани рахунків бухгалтерського обліку, а також Положення про перевірку бухгалтерського обліку тощо [9].

На сьогодні науковці-практики розглядають такі рівні нормативно-правового регулювання обліку, аналізу та контролю фінансових результатів: 1-й (Закони України, Накази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України), 2-й (нормативні документи Мінфіну та інші документи України, а саме: державного комітету статистики України, державного казначейства України

тощо), 3-й (нормативні акти, інструкції та методичні рекомендації, листи міністерств та відомств), 4-й (робочі документи, що описують принципи бухгалтерського обліку на самому підприємстві [8].

На нашу думку, на сьогодні є цікава класифікація групи науковців, в якій розподіл нормативно-правового забезпечення відбувається таким чином: по-перше, закони України; по-друге, постанови Кабінету Міністрів України; по-третє, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові документи щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності, затверджені Міністерством фінансів України; по-четверте, інструкції, положення та методичні рекомендації, що розроблені та затверджені Міністерством фінансів України на підставі П(С)БО та з урахуванням специфіки відповідних видів економічної діяльності; по-п'яте, певні рішення (накази, розпорядження тощо) з організації бухгалтерського обліку та використання певної його методики, прийняті власником підприємства на підставі документів вищого порядку, поданих у попередніх 4 групах документів [10].

Враховуючи зазначене вище, нормативно-правові акти, пов'язані з бухгалтерським обліком, фінансовою звітністю та контролем фінансових результатів підприємства, можна розподілити на такі рівні:

- 1) міжнародні;
- 2) загально державні;
- 3) загально облікові;
- 4) галузеві;
- 5) регіональні;
- 6) внутрішньогосподарські [11].

Зауважимо, що за напрямками використання нормативна інформація про фінансові результати націлена на забезпечення функцій управління, а саме аналітичне дослідження та прогнозування доходів і витрат як складових результативності функціонування підприємства. Тому основою визначення фінансового результату виступає поступове зіставлення витрат і доходів від різних видів його діяльності.

Фінансовий результат функціонування суб'єкта господарювання може бути виражений у вигляді прибутку або збитку, тому прибутковість його діяльності є визначальним фактором фінансової безпеки, адже за рахунок прибутку можна збільшити власний капітал, сформувати резервний фонд, розширити виробництво та зменшити фінансові ризики.

Належне нормативно-правове забезпечення обліку, аналізу та контролю фінансових результатів виступає важливою умовою ефективного функціонування підприємства. Без даного забезпечення підприємство приречене на штрафи, пені та, в кінцевому результаті, банкрутство.

Дослідження нормативно-правової бази обліку і аналізу фінансових результатів довело, що в законодавстві України не розглядається сутність поняття «фінансові результати».

Так, в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наводиться тільки сутність понять «прибуток» і «збиток», що привело до певних непорозумінь у визначенні сутності фінансових результатів підприємства.

Отже, прибуток підприємства – це сума, на яку його доходи перевищують витрати, що з ними пов'язані; збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійснено такі витрати [15].

За результатами дослідження охарактеризовано нормативну базу щодо обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів та наведено в таблиці 1.2.

Враховуючи те, що формування фінансових результатів спрямовано на отримання запланованого їх розміру через використання резервів щодо операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, доцільно розглянути головні аспекти їх формування за міжнародними та національними стандартами (рис. 1.2).

Таблиця 1.2.

Систематизація нормативної бази обліку, аналізу та аудиту фінансових
результатів суб'єкта господарювання

№	Нормативний документ	Коротка характеристика
1	2	3
1.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[3]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні
2.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» [12]	Визначає порядок, загальні вимоги і строки представлення фінансової звітності юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності
3.	МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [13]	Визначає основи подання фінансової звітності загального призначення для забезпечення їх зіставності з фінансовою звітністю підприємства за попередні періоди, а також з фінансовою звітністю інших підприємств
4.	МСБО 18 Дохід» [14]	Визначає обліковий підхід до доходу, який виникає в результаті певних типів операцій та подій
5.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15]	Визначає мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» [16]	Визначає порядок складання консолідованої фінансової звітності та загальні вимоги до розкриття інформації щодо складання консолідованої фінансової звітності.
7.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» [17]	Визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації щодо витрат підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
8.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [18]	Визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності
9.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок	Визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про

Закінчення таблиці 1.2.

1	2	3
	на прибуток» [19]	витрати, доходи, активи і зобов'язання по податку на прибуток.
10.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [20]	Застосовується підприємствами, організаціями та ін. юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб
11.	Кодекс етики професійних бухгалтерів [21]	Згідно з Кодексом, цілі бухгалтерської професії і професії аудитора взаємопов'язані і полягають у виконанні роботи відповідно до найвищих стандартів професіоналізму, в досягненні найкращих результатів діяльності та у задоволенні громадських інтересів
12.	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [22]	Цей Закон визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.
13.	Міжнародні стандарти аудиту (МСА) [23,41,46]	Носять рекомендаційний характер для аудиторів усіх країн світу. В них розроблено професійні вимоги до аудиту на міжнародному та соціальному рівні

Джерело: систематизовано автором на підставі [3,12-23, 41,46]

Процес визначення фінансових результатів для вітчизняних середніх і великих підприємств наведено у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15], а для малих – у НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства» [24].

Отже, формування фінансового результату доцільно розглядати як головну частину системи управління підприємством з метою прийняття оптимальних рішень.

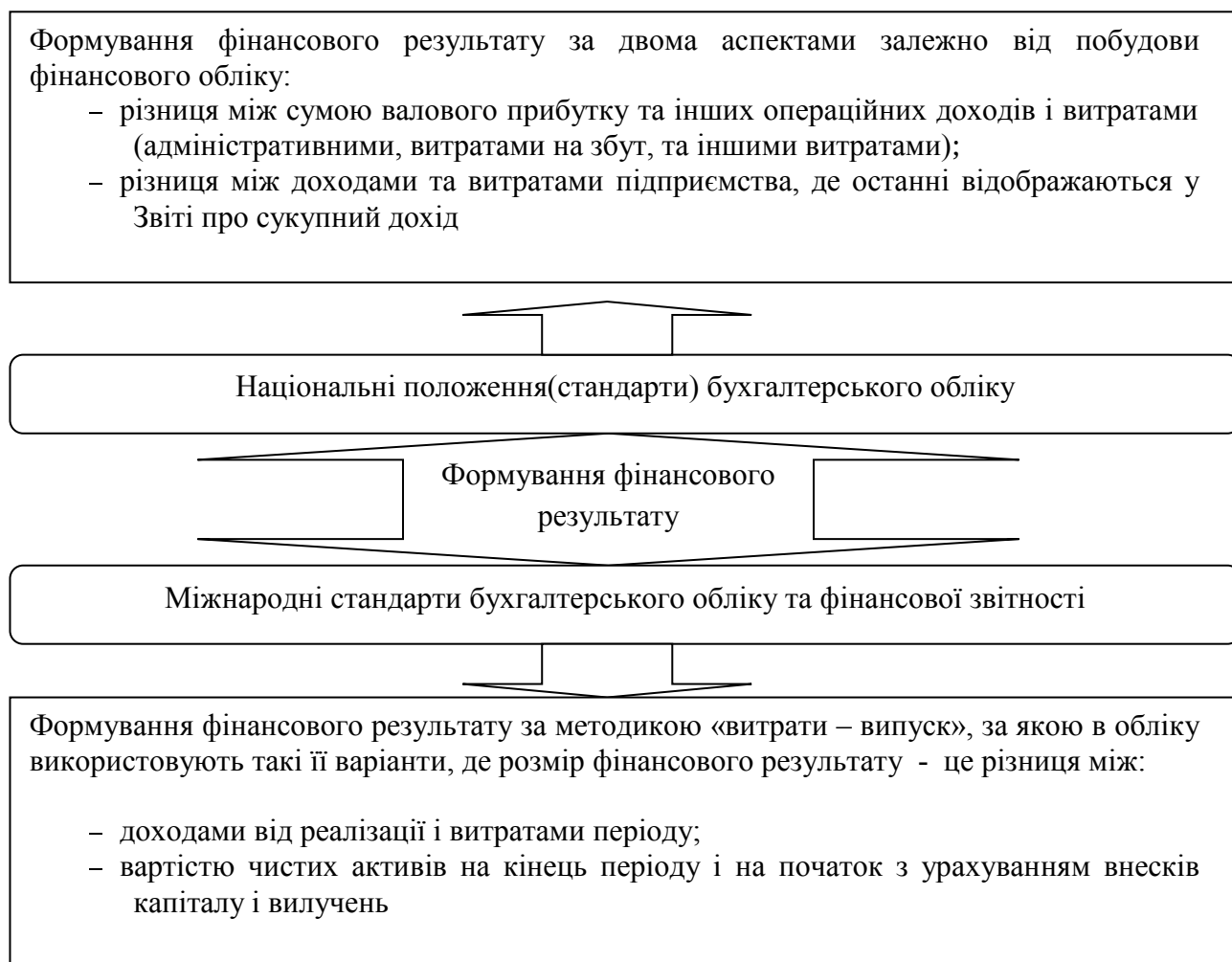

Рис. 1.2 Міжнародні та національні аспекти формування фінансових результатів

Джерело: узагальнено автором на підставі [14,15,17,18]

Для вдосконалення нормативно-правового регулювання обліково-аналітичного забезпечення фінансових результатів у системі управління підприємством необхідно систематизувати перелік нормативно-правових актів України, які стосуються обліку, аналізу та контролю фінансових результатів. Це сприятиме виявленню невідповідностей і недоліків у чинній регуляторній базі. Важливим є також регулярний моніторинг і оновлення інформаційної бази підприємств щодо бухгалтерського обліку, аналізу, контролю та оподаткування фінансових результатів. Така база повинна включати рекомендації та висновки, сформовані на основі практичного досвіду і наукових досліджень, які

публікуються на конференціях, семінарах і круглих столах. Це забезпечить підприємства актуальною інформацією для прийняття управлінських рішень. [25].

1.3. Інструментарій обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами функціонування підприємства

Основною метою діяльності будь-якого підприємства є досягнення позитивного фінансового результату — прибутку, а також забезпечення ефективного використання сукупного капіталу. У сучасних умовах, особливо в період воєнного стану, реалізація цієї мети набуває особливої актуальності, адже підприємства стикаються зі значними викликами та обмеженнями.

Підвищення ефективності діяльності підприємств неможливе без вдосконалення системи управління. Це потребує впровадження сучасних методів, які забезпечують формування повної, своєчасної та зрозумілої обліково-аналітичної інформації щодо функціонування підприємства та його фінансових результатів.

Обліково-аналітичне забезпечення виступає фундаментом для вирішення управлінських завдань, надаючи керівникам підприємства достовірну та повну інформацію про складні господарські процеси й взаємодію з зовнішнім середовищем. Ключовою характеристикою такого забезпечення є його комплексність, що проявляється у взаємодії інформаційних потоків бухгалтерського, оперативного, статистичного обліку, а також даних, отриманих в результаті фінансового, управлінського та стратегічного аналізу.

Таким чином, обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства слід розглядати як інтегровану систему обліку, аналізу та аудиту. Вона функціонує через інформаційні потоки, забезпечуючи своєчасне й якісне надання даних для прийняття ефективних управлінських рішень.

Враховуючи те, що підсумком господарської діяльності підприємства виступає саме фінансовий результат, усі операції з його формування, розподілу

та використання підлягають ретельному контролю в системі управлінню, що забезпечує своєчасність внесення коригувань у господарську діяльність задля уникнення збитків та досягнення бажаного результату. Система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами функціонування підприємства представлена у Додатку А.

Завдяки інструментарію аналітичного дослідження фінансових результатів та його складових – витрат та доходів, можна виявити резерви внутрішнього та зовнішнього характеру щодо підвищення прибутку підприємства та його взаємозв'язку з показниками фінансового стану (рис. 1.3).

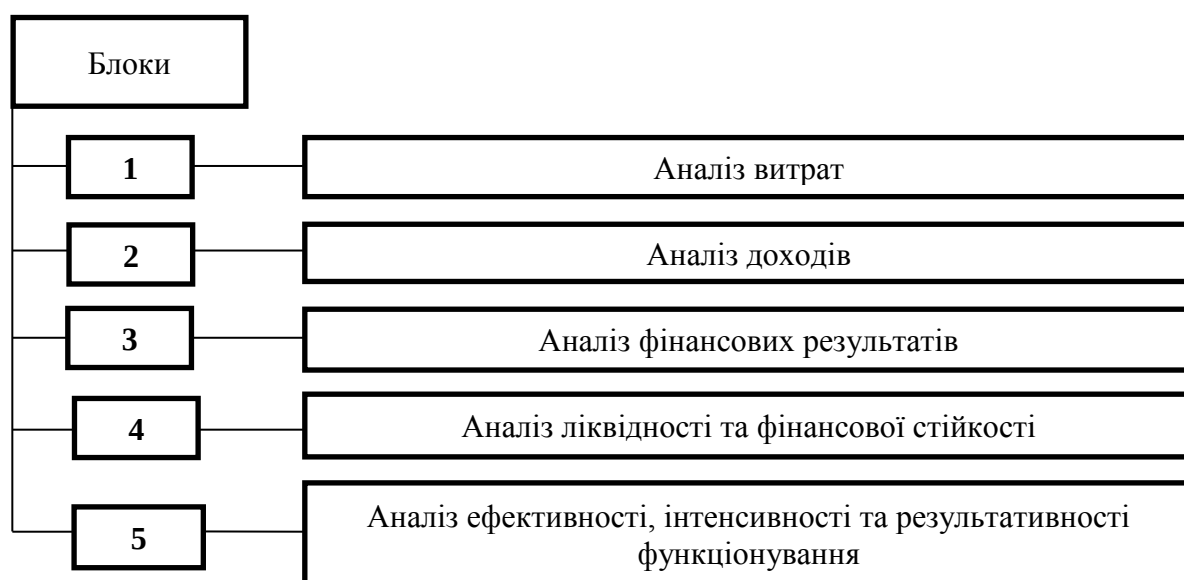

Рис. 1.3 Методика комплексного аналізу фінансових результатів в системі оцінок фінансового стану підприємства

Джерело: узагальнено автором на підставі [26-28]

Враховуючи те, що бажаним кінцевим результатом діяльності будь-якого підприємства є прибуток, тому напрямки аналізу його формування проводиться на таку схему (рис. 1.4).

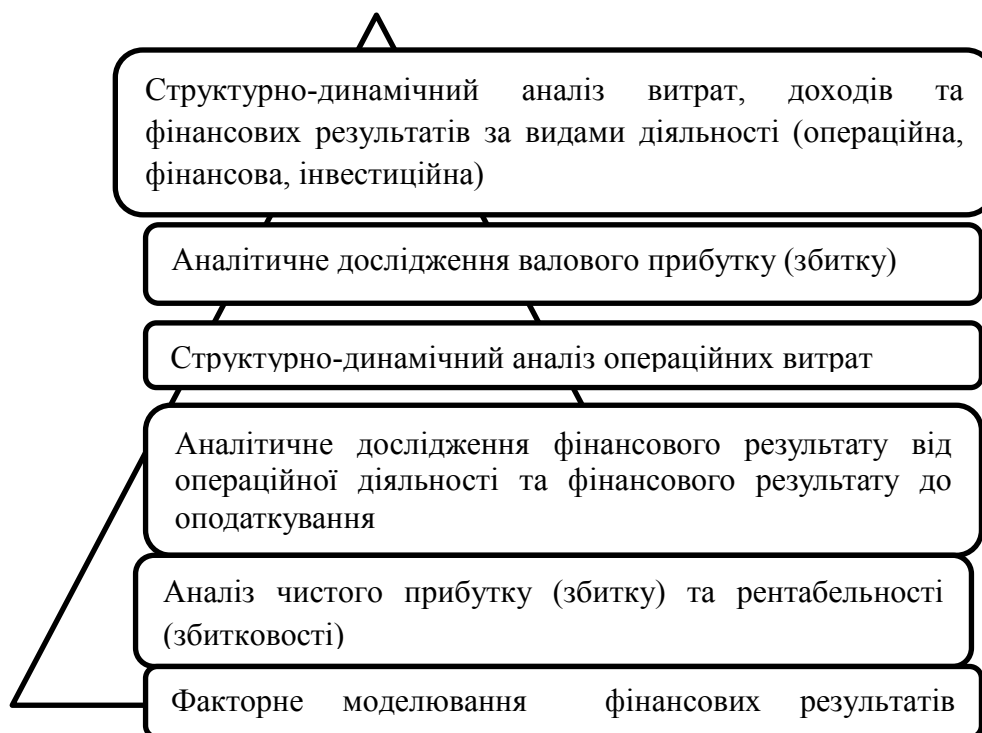

Рис. 1.4 Напрямки аналізу фінансових результатів діяльності підприємства

Джерело: узагальнено автором на підставі [27,28]

За результатами проведення такого аналізу можна визначити шляхи зменшення фінансових витрат, адже механізм управління ефективністю операційної діяльності підприємства заснований на взаємозв'язку факторів обсягу реалізації та змінних і постійних операційних витрат.

Факторний аналіз результатів діяльності підприємства (прибутку, рентабельності) за методикою елімінування посідає особливе місце в системі оцінок його фінансового стану та конкурентоспроможності, особливо в складних умовах сьогодення.

Так, проведення факторного аналізу валового прибутку (збитку) ставить за мету дослідження його змін (ВП), що залежить від співвідношення цін, обсягу продажу – чистого доходу (ЧД) та собівартості реалізованої продукції (товарів, послуг). В процесі проведення розрахунків необхідно враховувати той факт, що всі складові моделі за поточний рік у порівнянні з попереднім містять інфляційну складову. Сам аналіз проводиться за так званою адитивною моделлю шляхом

порівняння змін звітної і попереднього періодів, що дає можливість установити вплив обсягових і цінових факторів, а саме:

$$\text{ЧД} - \text{СР} = \text{ВП} \quad (1.1)$$

Коефіцієнт валового прибутку (Квп) визначається таким чином:

$$\text{Квп} = \text{ВП} / \text{ЧД} \quad (1.2)$$

Необхідно звернути увагу на те, що валовий прибуток повинен покрити витрати, що пов'язані із загальним управлінням підприємства та реалізацією готової продукції (товарів, послуг), а також забезпечити прибуток. Тому коефіцієнт валового доходу показує здатність менеджменту суб'єкта господарювання управляти витратами діяльності [28].

Оцінка динаміки коефіцієнтів зростання доходів, витрат, активів, зобов'язань і власного капіталу відіграє важливу роль. Зростання коефіцієнтів доходів, активів і власного капіталу разом зі зменшенням коефіцієнта зростання зобов'язань свідчить про раціональне використання активів і фінансову стабільність підприємства. Натомість зменшення цих показників у поєднанні зі збільшенням коефіцієнтів зростання витрат і зобов'язань може сигналізувати про ризик втрати платоспроможності [28].

Оцінка ефективності управління підприємством за системою показників, що характеризують рентабельність продажу, активів, власного та позикового капіталу, виступає заключним етапом дослідження фінансових результатів. Зниження рентабельності активів свідчити про уповільнення темпів економічного зростання підприємства. Прибутковість (рентабельність) власного капіталу (Рвк) є головним показником, який характеризує ефективність вкладення коштів у підприємство і показує, скільки прибутку приносить кожна гривня, що інвестована власниками капіталу:

$$\text{Рвк} = \text{ЧП} / \text{ВК} \quad (1.3)$$

В процесі дослідження доцільно вивчити динаміку показників рентабельності, провести порівняльний аналіз відносно їх рівня по галузі, зіставити з показниками конкурентів та здійснити інтегральний аналіз [28].

Розширюючи модель рентабельності реалізації (продажу), яка розраховується як співвідношення чистого прибутку до обсягу продажів (чистого доходу), а значення вказує на частку виручки підприємства, що залишається після вирахування всіх витрат за поточний період, можна визначити залежність рентабельності продажу від таких показників як рентабельність витрат (R_v) та витрати на 1 грн. товарного випуску ($V1_{грнтп}$).

Рентабельність витрат показує, на скільки ефективно використовуються ресурси підприємства та розраховується як відношення чистого прибутку до собівартості реалізованої продукції. Факторна модель чистого прибутку як головного результату діяльності підприємства набуває такого вигляду:

$$ЧП = ЧД \times V1_{грнтп} \times R_v \quad (1.4)$$

Значимість визначених факторів пояснюється тим, що вони узагальнюють усі аспекти фінансово-економічної діяльності підприємства, а також дають змогу ефективного прогнозування прибутковості на майбутнє.

З огляду на вищезазначене, для дослідження показників ефективності підприємства застосовано економіко-логічні методи, серед яких статистичний аналіз структури та динаміки витрат, доходів і фінансових результатів, обліковий підхід із використанням балансової методики, а також аналітичні підходи, зокрема факторний метод елімінування, що передбачає побудову факторної моделі рентабельності власного капіталу та чистого прибутку підприємства..

Висновки до розділу 1

1) Удосконалено існуючі підходи щодо класифікації та напрямків визначення фінансових результатів підприємства, а саме: розширено класифікаційні ознаки щодо основних видів фінансових результатів та складено структурно-логічну схему визначення фінансового результату підприємства. Фінансові результати – це грошова форма підсумків господарської діяльності суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між доходами та витратами підприємства за звітний період.

Проаналізовано праці відомих науковців і практиків, присвячені проблемам бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємств. Виявлено, що на сьогодні існує низка невирішених питань, зокрема: відсутність комплексного підходу до обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами, а також недостатнє врахування специфіки й галузевих особливостей обліку, аналізу та контролю фінансових результатів і їхніх складових.

2) Огляд нормативних актів та спеціалізованої літератури дозволив глибше ознайомитися з особливостями розвитку обліку й аудиту в Україні, а також провести порівняльний аналіз національних і міжнародних стандартів, визначивши їхній вплив і відсутність суперечностей між ними. У результаті дослідження була систематизована нормативна база обліку, аналізу й аудиту фінансових результатів суб'єктів господарювання.

3) Доведено, що обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства слід розглядати як інтегровану систему обліку, аналізу та аудиту, яка функціонує через інформаційні потоки, забезпечуючи формування і передачу оперативної якісної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Запропоновано методику аналітичного дослідження взаємозв'язку «витрати – доходи – фінансові результати» підприємства, а також послідовність аналізу фінансових результатів, ключовим елементом якої є факторний метод дослідження й прогнозування чистого прибутку як основного показника ефективності діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС»

2.1. Організаційно-економічна характеристика та аналіз основних показників діяльності підприємства

У сучасних умовах розвитку підприємство виступає як самостійний суб'єкт господарської діяльності, що має статус юридичної особи і здійснює всі види діяльності з метою одержання прибутку.

Підприємства оптової торгівлі в Україні, незалежно від форми власності, масштабів діяльності та методів господарювання, здійснюють свою діяльність після державної реєстрації як суб'єкти підприємницької діяльності. Серед них значну частину становлять підприємства з повним або обмеженим циклом обслуговування. Їхня діяльність поділяється на основну операційну, іншу операційну, інвестиційну, фінансову та надзвичайну.

У межах основної операційної діяльності оптово-торговельні підприємства досліджують і формують поточний та перспективний попит на товари підприємств оптової та роздрібної торгівлі свого регіону. Вивчення споживчого попиту передбачає розмежування методів аналізу попиту професійних споживачів (оптових покупців) і методів дослідження попиту на споживчі товари.

Працівники оптово-торговельних підприємств регулярно відвідують роздрібні торговельні точки, аналізують продажі, проводять опитування споживачів та здійснюють аналітичні дослідження. Збирання даних здійснюється за допомогою різних методів статистичного аналізу, що включають анкетування та опитування. Це дозволяє виявляти чинники, які впливають на попит, та споживчі переваги, прогнозувати його зміни й визначати типологічні групи споживачів, на які слід орієнтуватися у майбутньому.

На основі отриманих даних підприємства роздрібної торгівлі формують замовлення на закупівлю необхідних товарів, які передають оптовим

підприємствам. Поєднання цих замовлень із прогнозами дозволяє оптовим компаніям визначити обсяги та асортимент продукції, якісно сформувати замовлення на поставку товарів, орієнтуючись на потреби покупців.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» функціонує з 2014 року у відповідності до законодавства України. Розмір статутного капіталу складає 40 000,00 гривень.

Юридична адреса досліджуваного підприємства: ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», Україна, 61058, місто Харків, вул. Роллана, 12, офіс 214 А.

Підприємство «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» спеціалізується на виробництві м'ясної продукції та оптовій торгівлі м'ясом (охолодженим м'ясом птиці) і м'ясними продуктами. Іншими видами діяльності є роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах, а також вантажний автомобільний транспорт (Додаток Б).

ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» використовує безпосередньо лінійну організаційну структуру, оскільки за своїми масштабами є невеликим підприємством. Бухгалтерія підприємства побудована таким чином, що головний бухгалтер у своєму підпорядкуванні має бухгалтера по заробітній платі та економіста.

Товариство є юридичною особою приватної форми власності, володіє відокремленим майном і складає як самостійний, так і зведений Звіт про фінансовий стан (баланс). Воно має поточні, валютні та інші рахунки в українських і закордонних банках, а також володіє торговельною маркою, печаткою та штампом із власною назвою, оформленою українською мовою. Товариство несе відповідальність за екологічну чистоту наданих послуг, виконаних робіт і реалізованих товарів.

В своїй діяльності товариство керується чинним законодавством України, статутними документами та рішенням його керівних органів, а також внутрішніми правилами, процедурами, регламентами та іншими нормативними актами.

Таблиця 2.1.

Характеристика ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС»

Показники	Характеристика
Назва підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС»
Дата заснування	2014 рік
Статутний капітал	40 000,00 грн.
Основні види діяльності	виробництво м'ясної продукції та оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами (охолодженим м'ясом птиці).
Чисельність працівників	У 2021 році — 45 торговельних майданчиків та 130 працівників. У 2023 році — 10 торговельних майданчиків та 33 працівника.
Ринки збуту	Україна, Харківська область
Основні партнери	Роганський м'ясокомбінат Салтівський м'ясокомбінат
Організаційна структура	Лінійно-функціональна структура управління
Напрямки розвитку	Розширення торговельних мереж, інновації, вихід на міжнародні ринки

Джерело: розроблено автором

Стратегічними цілями ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» є забезпечення населення доброякісними товарами, а саме м'ясом і м'ясними продуктами, розширення асортименту продукції та ринків збуту та, на цій основі, підвищення прибутковості й конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання.

Для досягнення своїх цілей підприємство активно вивчає потреби та побажання споживачів м'ясної продукції, оперативно реагуючи на їхні запити через участь у розробці та впровадженні сучасних технологій виробництва й продажу. У співпраці з постачальниками-виробниками підприємство впроваджує інноваційні рішення та застосовує найкращі практики управління бізнесом. Така взаємодія дозволяє підприємству ефективно позиціонувати себе на ринку, використовувати отримані знання й інструменти для підвищення конкурентоспроможності, збереження сталих відносин із клієнтами та залучення нових.

Організаційна структура підприємства спрямована на забезпечення чіткої координації між підрозділами, розподіл функцій і відповідальності, що сприяє вдосконаленню системи управління. Станом на 31 грудня 2023 року загальна чисельність штатних працівників підприємства становить 33 особи.

У своїй операційній діяльності, підприємство самодостатнє, бо має в своєму складі (виходячи станом на кінець 2023 року – 10 торговельних майданчиків): директора, двох бухгалтерів (фахівців з оптової та роздрібної торгівлі), економіста, що реєструють операції і готують фінансову звітність; одного аудитора та менеджера з продажу; комірника, 5 вантажників; 10 продавців, трьох водіїв, а також 3 різьбярів та 3 обвалювальників м'яса; двох прибиральниць.

Що стосується технологічного процесу, на досліджуваному підприємстві йому приділяються особлива увага, адже від дотримання технології залежить доброякісність продукції товариства. Так, професія різьбярів та обвалювальників м'яса є однією з найважливіших для м'ясопереробної галузі за сучасних умов. Обвалювальник працює на м'ясопереробних підприємствах, проводить так звану обвалку туш і частин туш худоби всіх видів, тобто відділення м'яса від кісток. Він повинен знати анатомічну будову туш; зчленування кісток скелета і розташування м'язової, жирової й з'єднувальної тканин; нормативи виходів обвалованого м'яса і шпига; правила заточування і виправлення ножів, користування захисними пристосуваннями. Обвалювальник повинен уміти: обвалювати частини туші одного виду худоби; відокремлювати м'язову, жирову і сполучну тканини з грудної, крижневої кісток, обробляти свіже, охолоджене м'ясо – оброблене; зрізувати сало із свинячих туш і напівтуш, одержувати та очищувати смалець й інші тваринні харчові жири.

Керівництво ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», враховуючи медичні протипоказання щодо професій різьбярів та обвалювальників м'яса – інфекційні захворювання, нервові і психічні хвороби, алергія тощо, ретельно підходить до підбору та формування складу робітників.

ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» на підставі власних досліджень формує замовлення на закупівлю потрібних товарів.

Фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок виручки від реалізації продукції, коштів, кредитів, отриманих від реалізації, пожертвувань, дарів та інших фінансових засобів. Чистий прибуток поступає в повне розпорядження підприємства.

Підприємство несе відповідальність за додержання вимог і норм щодо охорони, раціонального використання, відновлення природних ресурсів, та інших природоохоронних заходів у відповідності до чинного на території України законодавства.

Прибуток підприємства формується з доходів від господарської діяльності після покриття витрат, що дорівнюють матеріальним витратам і витратам на оплату праці. Податки та інші платежі до бюджету, передбачені законодавством України, сплачуються з балансового прибутку підприємства.

ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» для бухгалтерського обліку використовує такі види програм як: система MASTER: Бухгалтерія (замість програми 1С) та М.Е.Дос.

Система MASTER: Бухгалтерія, розробником якої є компанія IT-Enterprise, є системою, що використовується як державними, так і приватними установами, яка має модулі для обліку виробництва, медичних засобів, продуктів харчування, автотранспорту, ЖКГ тощо.

Використання інтегрованого сервісу Signy забезпечує швидкий електронний документообіг та покращує захист даних компанії. Перенесення даних з 1С на MASTER: Бухгалтерія відбувається за допомогою шаблонів Excel. Шаблон, який надається розробником користувачеві, завантажується в MASTER близько 30 хвилин. Після цього лишається перевірити дані та згодом запустити всі необхідні для роботи модулі. Щоб перехід на альтернативні системи не був раптовим, потрібно ретельно планувати цей процес. Багато доступних IT-продуктів в значній мірі дублюють функціональність 1С. Кожне програмне забезпечення є індивідуальним та залежить від сфери діяльності, стратегічних завдань бізнесу та його масштабованості. Обирати необхідно системно, враховуючи, що деякі IT

компанії, розробники програмного забезпечення, впроваджують та навчають майбутніх користувачів.

Важливою складовою дослідження організаційно-економічної характеристики підприємства є аналіз та оцінка головних показників фінансово-господарської діяльності. Основними джерелами інформації розрахунку фінансових показників та проведення аналізу фінансового стану ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» виступає форма 1 «Звіт про фінансовий стан» та форма 2 «Звіт про сукупний дохід» за 2021-2023 роки. Аналіз головних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023 рр. представлено у Додатку В.

За даними аналізу головних фінансових показників зазначених вище форм звітності за 2021-2023 рр. маємо таку картину: чистий дохід та чистий прибуток від реалізації продукції та виконаних робіт мають тенденцію до збільшення; так, у 2023 році підприємство отримало чистого доходу від реалізації на 1035 тис. грн. більше ніж у 2022, що говорить про позитивні зміни в його роботі.

Протягом аналізованого періоду власний капітал поступово зменшився. У 2022 році власний капітал складав 7194 тис. грн., а у 2023 – 6346 тис. грн., що на 848 тис. грн. менше порівняно попереднім роком. У ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» спостерігалась тенденція до збільшення короткострокових зобов'язань. Так, відбувалось поступове збільшення короткострокових зобов'язань у 2023 році порівняно з 2022 на 150 тис. грн. та зменшення власних оборотних засобів у 2023 році на 20 тис. грн. аніж у 2022 році.

Ліквідність виступає важливим показником фінансового стану для будь-якого підприємства, особливо торговельного, адже показує, як швидко підприємство може безперешкодно продати свої активи, одержати гроші та повернути борги у міру настання строку їх повернення. За допомогою ліквідності аналізується та оцінюється результат фінансового розвитку підприємства. За рівнем ліквідності можна оцінити початкову стійкість фінансового стану [29,30].

Аналіз ліквідності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» проведено за допомогою таких показників як коефіцієнти абсолютної, поточної та загальної ліквідності, що зазначено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз показників ліквідності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення, +/-	
		2021	2022	2023	2022 /2021	2023 /2022
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,20– 0,35	0,151	0,182	0,278	0,032	0,095
2. Коефіцієнт поточної ліквідності	1,5 – 2,0	1,927	1,799	1,649	-0,128	-0,15
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6– 0,8	1,410	1,287	1,208	-0,124	-0,078

Джерело: розроблено автором

Отже, підприємство є ліквідним та має здатність перетворити свої активи в кошти для погашення короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує достатність оборотних активів для сплати боргів протягом року. Згідно з таблицею 2.2. можна зробити висновок, що підприємство має достатні оборотні кошти для погашення заборгованості протягом року, адже даний показник ліквідності знаходиться у діапазоні нормативного значення, хоча й простежується тенденція його погіршення на кінець 2023 року.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується з використанням лише частини поточних активів - грошових коштів, легко реалізованих цінних паперів і дебіторської заборгованості, які зіставляються з поточними зобов'язаннями. Він характеризує негайну здатність підприємства погасити свою заборгованість та показує, на скільки можливо буде погасити поточні зобов'язання, якщо фінансове становище буде критичним, при цьому виходять із припущення, що товарно-матеріальні запаси взагалі не мають ліквідаційної вартості.

За період аналізу значення швидкого коефіцієнта перевищувало значення регулювання. Це свідчить про те, що підприємство може погасити борг негайно.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності визначається як відношення суми грошових коштів та короткотермінових фінансових вкладень до суми короткотермінових зобов'язань. Він є найбільш жорстким критерієм платоспроможності підприємства, адже показує, яка частина поточних зобов'язань і забезпечень може бути погашена активами, що мають абсолютну ліквідність: грошима і поточними фінансовими інвестиціями. Так, у 2021-2022 рр. показники абсолютної ліквідності підприємства знаходилися за межами граничних значень і склали, відповідно, 0,151 та 0,182, що нижче за мінімальне нормативне значення даного коефіцієнта. У 2023 році коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства досяг рівня, що перевищує нормативне значення, та складав 0,278, що говорить про таке: підприємство може дозволити собі погашення короткострокової заборгованості найбільш ліквідними активами – грошима і поточними фінансовими інвестиціями.

Одним з найважливіших напрямів в системі управління підприємством виступає забезпечення його фінансової стійкості. Для характеристики фінансової стійкості ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» були розраховані та проаналізовані її головні показники, що наведено в таблиці 2.3.

Коефіцієнт концентрації власного капіталу визначається відношенням власного капіталу до загальної суми балансу і зростання цього показника свідчить про збільшення фінансової стійкості та незалежності підприємства. З таблиці 2.3. видно, що значення даного коефіцієнта складало 0,852 у 2023 році і це означає, що власний капітал підприємства складає 85,2% від загальної суми балансу підприємства.

За досліджувані періоди коефіцієнт фінансової залежності підприємства знаходився в межах нормативного значення але поступово збільшується, а це свідчить про можливість появи ризику втрати фінансової незалежності від позикового капіталу у майбутньому, що видно з таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023 рр.

Показник	Нормативне значення	Роки			Відхилення, +/-	
		2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу)	> 0,5	0,877	0,868	0,852	-0,009	-0,016
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	1,140	1,153	1,173	0,012	0,021
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	> 0,1	0,477	0,441	0,411	0,477	0,441
Коефіцієнт фінансового ризику (співвідношення позикових та власних коштів)	< 0,5	0,11	0,13	0,16	+0,02	+0,03

Джерело: розроблено автором

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними коштами характеризує наявність на підприємстві власних оборотних коштів, необхідних для забезпечення його фінансової стійкості, тобто можливість перетворювати активи у ліквідні кошти. З аналізу видно, що власних коштів на підприємстві достатньо для здійснення власної діяльності.

Протягом 2021-2023 років коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів постійно збільшувався, але він знаходився в рамках нормативного значення, що свідчить про достатню фінансову стійкість підприємства.

Розглянувши діяльність ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023 рр. можна зазначити, що за цей період підприємство працювало стабільно та отримувало прибуток. Підприємство за підсумками 2023 року відповідно до коефіцієнтів, що характеризують його фінансовий стан, можна оцінити як платоспроможне та фінансово стійке.

2.2. Аналітичний та синтетичний облік доходів і витрат як головних чинників визначення прибутку підприємства

Характеристика організації, яка веде облік доходів від основної діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», відображена в обліковій політиці. Відповідно до облікової політики, операційний прибуток ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» розподіляється так:

- 1) дохід від реалізації продукції;
- 2) дохід від реалізації робіт і послуг;
- 3) дохід від інших операцій.

Дохід від реалізації продукції визнається на дату переходу права власності на продукцію до покупця. Дохід від надання послуг і виконання робіт визнається на дату складання акта, оформленого відповідно до чинного законодавства, який підтверджує їх виконання.

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», дохід визначається у разі збільшення активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена [18]. У цьому стандарті зазначено, що дохід від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається за таких умов [18]:

- 1) передано всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію, товари або інші активи;
- 2) підприємство припинило контроль і управління реалізованими активами;
- 3) сума доходу може бути достовірно визначена;
- 4) є впевненість, що операція забезпечить збільшення економічних вигод, а витрати, пов'язані з нею, можуть бути достовірно визначені.

Достовірна оцінка доходу та його визнання є необхідною умовою для коректного відображення у фінансовій звітності. Одним із ключових критеріїв визнання доходу є передача всіх ризиків і вигод покупцю.

На відміну від НП(С)БО 15, МСФЗ 18 дозволяє визнавати дохід за умови передачі лише суттєвих ризиків і вигод, пов'язаних із правом власності [14]. Наприклад, гарантійні зобов'язання продавця, хоч і є ризиком, не вважаються суттєвими, якщо вони залишаються після продажу. Такі несуттєві ризики не перешкоджають визнанню доходу. Варто зазначити, що НП(С)БО 15 застосовується виключно до доходів від звичайної діяльності. Водночас облікова політика підприємства може не містити конкретних положень щодо відображення виручки від реалізації товарів.

Зведення інформації про доходи від реалізації продукції, товарів на ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» призначений рахунку 701 «Дохід від реалізації продукції» та 703 «Дохід від реалізації робіт та послуг». У таблиці 2.4. показані кореспонденції рахунків з обліку доходів від реалізації продукції. Згідно зі статутним документом, основними видами діяльності компанії є оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами. Іншими видами діяльності є роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах, а також вантажний автомобільний транспорт. Дохід, що пов'язаний з постачальниками послуг, відповідно до облікової політики та операційної діяльності, визнається на основі рівня завершеності послуг, наданих на дату балансу. Тому дохід від постачальника послуг визнається протягом часу надання послуги.

Таблиця 2.4.

Кореспонденції рахунків з обліку доходів від реалізації продукції за 2023р.

Операція	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
Визнання доходу від реалізації продукції під час відвантаження	361	701	15 400,0
Нарахування податкових зобов'язань із ПДВ	701	641	2 666,7
Відображення собівартості реалізованої продукції	901	26	10 990,0
Закриття доходів і витрат на фінансовий результат:			
– дохід від реалізації	701	791	12 733,3
– собівартість продукції	791	901	10 990,0
Надходження грошових коштів за реалізовану продукцію	311	361	15 400,0

Джерело: розроблено автором

Оцінка повноти виконання операції здійснюється через визначення відсотка витрат, що понесені підприємством через постачальника робіт і послуг. У даному випадку виручка відображається у звітності після виконання робіт та надання послуг.

Треба зазначити, що облікова політика може бути ненадійною при оцінці доходу від постачальників послуг на ранніх стадіях бізнесу, тому доцільно визначати дохід тільки за обсягом витрат, що очікується відшкодувати.

У випадку, якщо дохід постачальника послуг неможливо достовірно визначити, а понесені витрати неможна відшкодувати, тоді дохід взагалі не визнається, а понесені витрати визнаються витратами звітного періоду. Якщо дохід достовірно вимірюється, тоді він визнається таким [31].

На досліджуваному підприємстві узагальнюється інформація щодо доходів від реалізації робіт і послуг завдяки субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт та послуг». У таблиці 2.5 наведено кореспонденцію рахунків щодо обліку виручки (доходів) від постачальників послуг (ремонтних робіт).

Таблиця 2.5.

Кореспонденції рахунків щодо обліку доходів з надання послуг
за 2023 рік

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, тис.грн.
Надійшла предоплата за надання послуг	311	681	1200,00
Нарахована сума податкових зобов'язань з ПДВ	643	641	200,00
Відображено реалізацію наданих послуг	361	703	1200,00
Списано податкове зобов'язання щодо ПДВ	703	643	200,00
Відображено собівартість наданих послуг	903	231	850,00
Проведено зарахування заборгованостей	681	361	1200,00
Списано на фінансовий результат:	703	791	1000,00
– дохід від надання послуг	791	903	850,00
– собівартість наданих послуг			

Джерело: розроблено автором

Зазначимо, що достовірне визначення виручки від операційної діяльності залежить, в першу чергу, від правильності первинного обліку реалізації товарів, робіт і послуг, адже реалізація товарів, робіт і послуг виступає головною для формування операційного прибутку в приріст. Товари доставляються зі складу клієнтам на базі основних матеріалів, рахунків (замовлень) торгового персоналу.

Фактичний відпуск товару зі складу (магазину) клієнту здійснюється на підставі довіреності, що отримала цінності. Довіреність містить відомості щодо компанії, що її отримала й оплатила та буде заповнена в бланку консигнації при негайному випуску готової продукції. Разом із рахунком-фактурою продавець виписує податкову накладну, що передається покупцю. Це стосується суми придбаного податкового зобов'язання (суми ПДВ), яку можна вирахувати з податкового кредиту.

Як відомо, документом, що може підтвердити факт надання послуги та здійснення підприємницької діяльності, виступає акт надання послуг або ведення бізнесу.

Для оптового бізнесу в ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» існують такі документи як договір купівлі-продажу, що є розповсюдженим видом договору поставки товару. У такому договорі зазначається предмет договору, відомості про товар, що передається покупцеві, а також порядок такої передачі, права та обов'язки сторін, строк дії договору та відповідальність і реквізити сторін.

В процесі продажу товару в роздрібному магазині продавець складає вигідний касовий ордер. Також реєструються грошові перекази з касових доходів. На підтвердження оплати товару платнику видається квитанція на прибутковий касовий ордер, про що свідчить печатка одержувача.

Інші операційні прибутки компанії зазначені як дохід від продажу інших оборотних активів та дохід від різних операційних бірж. Так, для прибутку з різних операційних валют для перерахунку місячного прибутку за курсом НБУ на дату конвертації застосовується середньозважений місячний курс. Курс, який використовує підприємство, має бути зазначено в його обліковій політиці.

У обліковій політиці ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», крім зазначеного вище, визначено, як часто дохід розподіляється на фінансові результати. За методом нарахування ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» виручка розподіляється на виконання щомісячно.

Отже, операційний прибуток ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» складається з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт; продажу послуг та інших операційних прибутків. Ведення обліку доходів виконується відповідно до облікової політики підприємства.

Організаційні характеристики обліку витрат на ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» відображені в обліковій політиці підприємства, а такі витрати – в бухгалтерському обліку за П(С)БО16 [17].

Основними витратами діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» виступають :

- 1) витрати виробництва;
- 2) адміністративні витрати;
- 3) витрати на збут;
- 4) інші операційні витрати.

Так, витрати на виробництво – це витрати, що понесені протягом звітного періоду і утворюють собівартість продукції та ремонтів.

Облікова політика визначає елементи, що визначають систему обліку витрат. Мова йде про методи нарахування амортизації необоротних активів, оцінки запасів, структуру та вимоги погашення майбутніх витрат тощо.

Якщо розглядати метод нарахування амортизації, то в обліковій політиці зазначено таке: для основних засобів та нематеріальних активів використовується прямолінійний метод нарахування амортизації; для малоцінних необоротних реальних активів нараховується 100% амортизація в перший місяць експлуатації об'єкта [33].

На сьогодні амортизація активів не нараховується на основі строку корисного використання, але облікова політика не затверджує строк корисного використання основних засобів та нематеріальних активів. Зазвичай, для цілей амортизації кожен суб'єкт господарювання визначає ліквідаційну вартість

основних засобів і нематеріальних активів. У обліковій політиці ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» зазначено: інформація, за якою ліквідаційна вартість об'єкта на підприємстві не застосовується, є нульовим розрахунком.

Враховуючи той факт, що ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» – це виробнича компанія, яка має великі запаси для підтримки діяльності, облікова політика повинна мати інформацію, що вказує на її методологію обліку.

При випуску матеріалів у виробництво вона оцінюється завдяки методу середньозваженої собівартості. Наведені далі положення облікової політики стосуються віднесення витрат на ремонт основних засобів. Тому, у випадку, якщо підприємство традиційно несе експлуатаційні витрати об'єкта та отримує початкову суму майбутніх економічних вигод від його використання, бухгалтером буде включено їх до собівартості звітного періоду (адміністративні витрати).

Якщо розглянемо облік витрат на оплату праці виробничих працівників, облікова політика вимагає від підприємств використання форм і систем оплати праці відповідно до умов колективного договору. Так, у колективному договорі прописано, що для працівників виробництва буде застосовуватися погодинна преміальна форма. Облікова політика також передбачає необхідні реквізити витрат, що вимагає належного коригування плану рахунків щодо аналізу. Для обліку витрат на ремонт на підприємстві призначено рахунок 231 «Виробництво».

Отже, аналіз існуючого складу витрат свідчить про порушення методик вартісного та організаційного обліку.

Треба зауважити, що ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» не використовує «накладні витрати» рахунку 91 для спрощення витрат. Усі загальновиробничі витрати належать до 231 «основне виробництво», що враховує собівартість виробництва виробленої продукції. Але витрати виробництва повинні включати непрямі або розподілені витрати.

В обліковій політиці зазначено, що облік витрат на виробництво на підприємстві здійснюється за допомогою нормативних методів, що забезпечує вірне виявлення економії або додаткових витрат. При цьому розраховуються планові та фактичні витрати ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС».

Як відомо, метою планування витрат виступає економічне визначення самої суми витрат, необхідної протягом періоду планування для виробництва кожного виду продукції компанії, що відповідає вимогам якості.

ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» розраховується по кожному виду продукції та по кожній статті витрат. Крім того, розрахунки проводяться індивідуально для кожного виду продукції.

Розрахунок собівартості продукції, що формується протягом звітного періоду, ґрунтується на чинній нормативно-технічній документації на початок звітного року та виступає базою для обліку витрат на виробництво.

Як відомо, від налагодженого оформлення первинних документів залежить ефективність обліку витрат на виробництво, адже головним документи, які документують факти комерційних операцій, виступають підставою щодо відображення в бухгалтерському обліку [15].

У ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» витрати на виробництво матеріалів були сформовані у таких важливих документах, а саме: рахунки-фактури, платіжні доручення, рахунки-фактури, податкові накладні. Але компанії використовують рахунки-фактури для амортизації виробничих витрат. Це письмове свідчення цієї операції.

На досліджуваному підприємстві первинний документ, що підтверджує вартість, разом із виробничим звітом направляється в бухгалтерію, а вже головний бухгалтер, який обробляє інформацію, вводить його в комп'ютер за допомогою програми MASTER: Бухгалтерія та заносить вартість на рахунок аналізу витрат. Враховуючи це, зазначимо, що сам процес комунікації автоматизований, а бухгалтер лише визначає вид витрат.

Під час роботи ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» також здійснюються витрати, не включені до собівартості продукції, будівництва та послуг. Такі витрати відображаються у звітному періоді, коли вони відбуваються. Ці операційні витрати містять адміністративні, збутові та інші операційні витрати.

Так, адміністративні витрати – це витрати загальногосподарського характеру, спрямовані на забезпечення функціонування управлінського апарату

підприємства. До таких витрат належать витрати на утримання управлінського персоналу, службові відрядження, а також витрати, пов'язані з утриманням основних засобів, що використовуються для загальних потреб, зокрема амортизація, ремонт і оплата комунальних послуг. Крім того, до адміністративних витрат відносяться витрати на обслуговування інших матеріальних необоротних активів загального призначення. Ці витрати забезпечують організацію та координацію діяльності підприємства.

Облікова політика визначає такі положення щодо адміністративних витрат: нарахування амортизації основних засобів для адміністративних цілей за прямолінійним методом; оплата праці адміністративного персоналу за системою оплати праці (згідно з колективним договором).

В обліковій політиці зазначено щодо витрат на відрядження працівників підприємства таке: підприємство дотримується чинних норм щодо щоденних відряджень та строків подання звітності.

Треба зазначити, що у ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» віднесення статей витрат до адміністративних повністю відповідає П(С)БО 16 «Витрати». Для обліку адміністративних витрат на підприємстві призначено рахунок 92 «Адміністративні витрати». Витрати, що пов'язані з реалізацією товарів, робіт і послуг, які не входять до собівартості реалізованих товарів, робіт і послуг, включаються до собівартості реалізації.

У ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» завдання статей витрат на збут відповідає витратам П(С)БО16 «Витрати», що пов'язані з реалізацією продукції (товарів), відображаються протягом звітного періоду на рахунку 93 «Витрати на збут». Підприємство також використовує рахунок 94 «Інші операційні витрати», на якому збираються витрати, що не включені до цих витрат.

Порядком облікової політики передбачено, що підприємство використовує метод класифікації дебіторської заборгованості для обліку резервів сумнівних рахунків на основі абсолютної суми безнадійної заборгованості. Але огляд фінансової звітності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» показав, що резервів взагалі не було. Недостатні резерви є порушенням чинного законодавства.

Вартість користування Інтернетом, вартість сплати податків, зборів та обов'язкових платежів ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» відносяться на рахунок 94 «Інші операційні витрати» відповідно до п. 138.10 Податкового кодексу України, тому що згідно з даним кодексом склад інших операційних витрат суттєво відрізняється від їх переліку в бухгалтерському обліку, тому до витрат з метою визначення об'єкта оподаткування включається тільки частина тих витрат, що обліковують на бухгалтерському рахунку 94 «Інші операційні витрати».

Таким чином, дослідження організаційних витрат ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» показує, що операційні витрати підприємства включають витрати на виробництво, управління, витрати на збут та інші операційні витрати.

Вартість ремонтних робіт, що здійснено протягом звітного періоду, включається до собівартості виготовлення.

Собівартість готової продукції ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» складається з амортизації основних засобів, виробничого обладнання та лізингу обладнання, прямих витрат, отриманих робіт та послуг, безпосередньо пов'язаних з виробничим процесом.

Адміністративні витрати компанії включають основні засоби, нематеріальні активи, витрати на зв'язок, оплату розрахунків і касових послуг, витрати на відрядження та обслуговування керівництва підприємства та іншого загального персоналу, витрати на страхування, юридичні послуги тощо. Витрати на управління не включаються до виробничих витрат, а вираховуються з витрат протягом звітного періоду.

Витрати, пов'язані з реалізацією товарів, будівництвом і послугами, пов'язані з витратами на збут. Такі витрати включають витрати на упаковку й пакувальні матеріали, витрати на амортизацію основних засобів, рекламні послуги та витрати на передпродажну підготовку товарів, витрати на відрядження працівників, що займаються продажем, та інші витрати на маркетинг. Збутові та адміністративні витрати звітують про витрати періоду і не включаються до витрат виробництва.

Собівартість реалізованої продукції ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» не включає інших операційних витрат. Усі витрати на основну діяльність підприємства визнаються за основними документами та відображаються на синтетичному обліку.

2.3. Обліково-аналітичний процес формування фінансових результатів діяльності підприємства

Основною метою обліково-аналітичного процесу формування фінансових результатів підприємства є визначення кількісних і якісних характеристик фінансового результату, а саме: прибутку чи збитку; систематизація даних про фінансові результати для складання фінансової звітності та податкових декларацій; забезпечення організаційно-інформаційної підтримки процесу розподілу прибутку, здійснення розрахунків за податками й обов'язковими платежами до бюджету, з акціонерами та засновниками щодо нарахованих дивідендів, а також формування резервів власного капіталу.

Процес формування, визначення та обліку фінансових результатів на підприємстві ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» є базою для аналізу й контролю ефективності реалізації робіт і послуг, а також для оцінки фінансового стану.

Фінансовий результат, як відомо, є збільшенням (або зменшенням) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється внаслідок його підприємницької діяльності за звітний період.

Основним фінансовим результатом діяльності є прибуток, збільшення якого свідчить про зростання фінансових ресурсів підприємства. Для визначення прибутку чи збитку у бухгалтерському обліку передбачено послідовне порівняння отриманих доходів і понесених витрат [3, 34].

Відповідно до Інструкції № 291 (Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій), для обліку нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в

поточному році прибутку, передбачено рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», який має три субрахунки: 441 – «Прибуток нерозподілений»; 442 – «Непокриті збитки»; 443 – «Прибуток, використаний у звітному періоді».

Для обліку прибутку та збитку також використовується рахунок 79 «Фінансові результати» разом із субрахунками, що відображаються в оборотно-сальдовій відомості та «Звіті про фінансові результати».

Після закриття відповідних субрахунків рахунку 79 витрати та доходи відповідного виду діяльності порівнюються, а різниця переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Важливо враховувати, що операції за рахунками 79 і 44 мають специфіку. Оскільки сальдо за цими рахунками у фінансовій звітності (Баланс, Звіт про власний капітал) подається згорнуто, іноді можуть виникати ситуації, коли бухгалтери ігнорують закриття певних рахунків. Це ускладнює перевірку та контроль із боку користувачів звітності.

Чистий прибуток є складовою власного капіталу, який виступає внутрішнім джерелом фінансування активів.

У Балансі чистий прибуток відображається в першому розділі пасиву, де враховується сума прибутку поточного року (кредитове сальдо за рахунком 79) та нерозподілений прибуток попередніх періодів (кредитове сальдо за рахунком 44).

На рахунку 79 обліковуються фінансові результати (прибуток чи збиток) поточного року. Цей результат визначається наростаючим підсумком із початку року, тому не переноситься щомісяця чи щокварталу на рахунок 44. Перенесення здійснюється лише раз на рік.

Організацію обліку прибутку на досліджуваному підприємстві наведено на рисунку 2.1.

Рис. 2.1 1 Схема формування фінансового результату на підприємстві

Джерело: узагальнено автором на підставі [20,35]

На початок і кінець звітного року залишок за рахунком 79 завжди має бути нульовим. Протягом року, на дату складання балансу, обороти за цим рахунком у кореспонденції з рахунками обліку доходів і витрат надають повну інформацію для формування Звіту про фінансові результати. Кредитові обороти відображають доходи, дебетові – витрати, а сальдо рахунку показує прибуток чи збиток поточного періоду. Це правило стосується як проміжної (квартальної), так і річної звітності, якщо залишок за рахунком 79 до його закриття переноситься на рахунок 44.

Залишок за рахунком 79 у поєднанні із залишком за рахунком 44 визначає загальну суму прибутку чи збитку, яка відображається у балансі. Наприкінці звітного року рахунок 79 повинен бути закритий, а його залишок у повному обсязі перенесений на рахунок 44.

Відповідно до Інструкції № 291, рахунок 79 включає три субрахунки, що дають змогу визначити фінансовий результат окремо для операційної, фінансової

та іншої діяльності. У разі наявності фінансового результату за кожним із субрахунків окремо прибуток переноситься на кредит рахунку 441, а збиток – на дебет рахунку 442. Для визначення фінансового результату від операційної діяльності передбачено субрахунок 791 «Результати операційної діяльності». Наприкінці звітної періоду рахунки доходів і витрат (70, 71, 90, 92, 93, 94) списуються на субрахунок 791, що дає змогу визначити прибуток чи збиток операційної діяльності (табл. 2.6.).

Таблиця 2.6

Взаємозв'язок рахунків доходів і витрат в процесі визначення фінансового результату від операційної діяльності підприємства

Види діяльності	Господарські операції	Доходи	Витрати	
			(клас 8)	(клас 9)
Основна діяльність	Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг	701, 702, 703, 704	80, 81, 82, 83	90, 91, 92, 93
Інша операційна діяльність	- реалізація іноземної валюти	711	84	942
	- реалізація інших оборотних активів	712	84	943
	- операційна оренда активів	713	-	-
	- операційна курсова різниця	714	84	945
	- штрафи, пені, неустойки	715	84	948
	- списання активів та їх наступне відшкодування	716	84	946, 947
	- списання заборгованостей та формування резервів	717	84	944
	- інші операції	719	84	949

Джерело: систематизовано автором на підставі [20, 35,36]

На рисунку 2.2 представлено складові облікової політики, що стосуються фінансових результатів. Основні напрями організації бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства включають: точне визначення, достовірну оцінку, деталізацію за кожною класифікаційною групою, повне документальне оформлення, своєчасне відображення в облікових

регістрах, а також надання повної інформації для контролюючих органів і управлінських потреб.

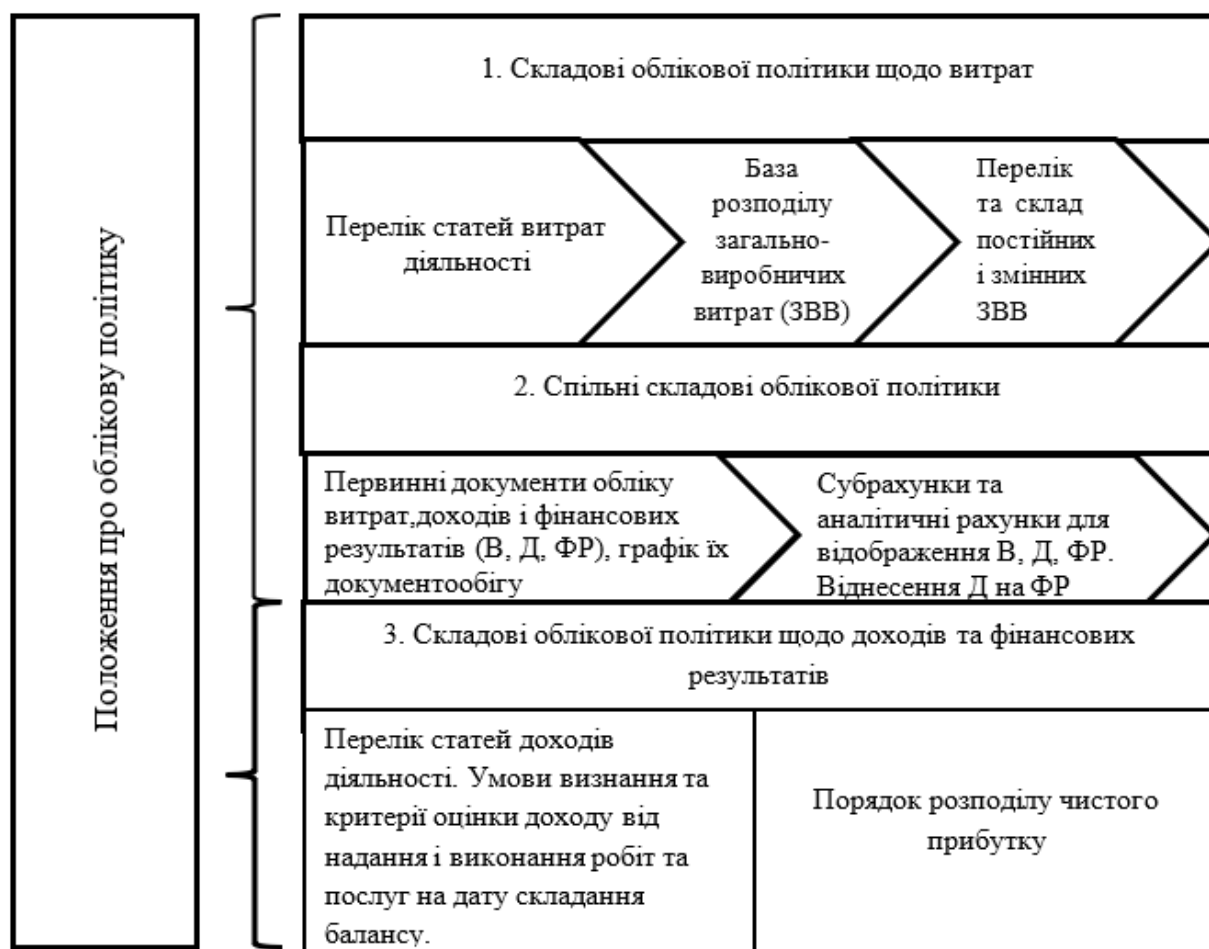

Рис. 2.2 Складові облікової політики щодо фінансових результатів

Джерело: [12,37]

Формування фінансового результату ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» у вигляді структурно-логічної моделі представлено на рисунку 2.3.

Зазначимо, вартість наданих підприємству послуг включається до складу витрат діяльності на підставі рахунків-фактур і актів виконаних робіт. Для відображення доходів від реалізації та інших операційних доходів використовуються первинні документи, такі як товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури та акти виконаних робіт.

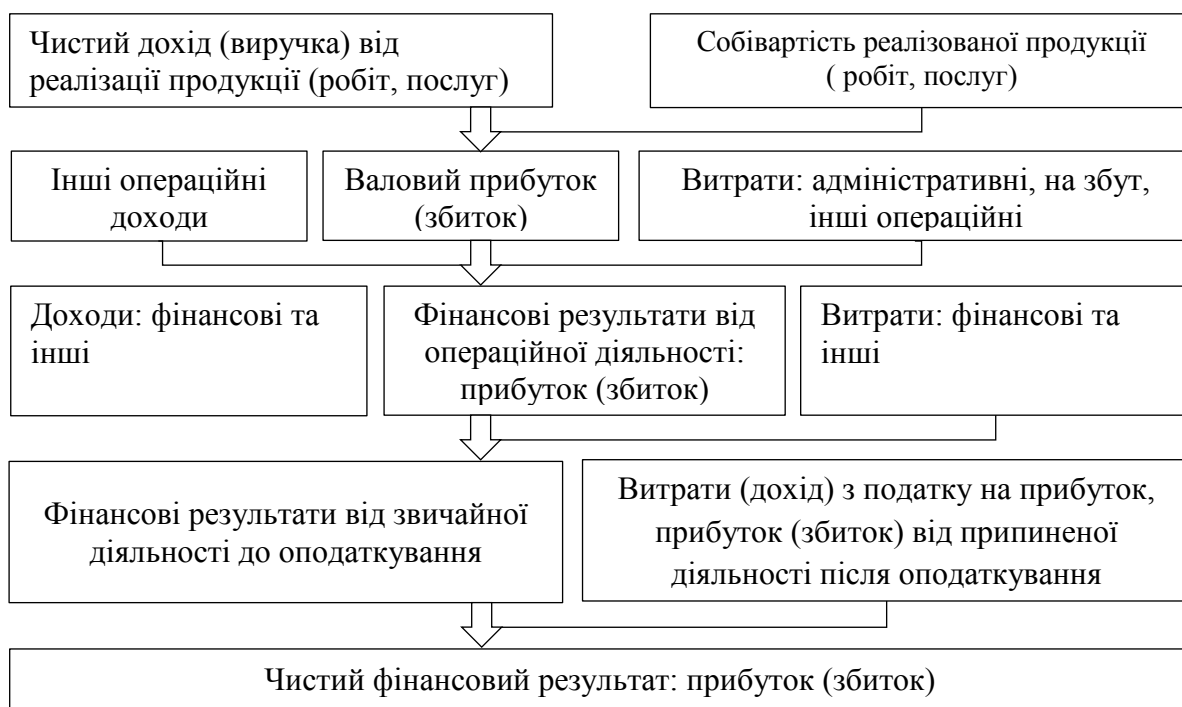

Рис. 2.3 Структурно-логічна модель формування фінансового результату підприємства

Джерело: систематизовано автором на підставі [38,39]

Віднесення доходів і витрат на фінансові результати підприємства здійснюється на основі відповідних розрахунків, підготовлених бухгалтерією. Довідки та розрахунки бухгалтерії є необхідними документами для відображення фінансових результатів за різними видами діяльності та їх зарахування до складу нерозподіленого прибутку або збитку.

Дані з первинних документів вносяться до відповідного реєстру, а наприкінці місяця формується «Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, товарів, робіт і послуг». Зведена інформація з відомості переноситься до Журналів 5 та 6 [40].

Типову кореспонденцію рахунків з обліку фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства наведено в таблиці 2.7.

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів ТОВ «ТОРГСЕРВІС
ПЛЮС» за 2023 рік

Зміст господарських операцій	Д-т	К-т	Сума, грн.
Відображено дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	361	701-703	15400,0
Відображено виникнення податкових зобов'язань щодо ПДВ	701-703	641	2666,67
Віднесено дохід від реалізації на фінансовий результат продукції, товарів, робіт, послуг	701-703	791	12733,33
Списано на фінансові результати собівартість реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	791	901-903	10990,00
Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	791	92	864
Списано на фінансовий результат витрати на збут	791	93	55
Списано на фінансовий результат інші операційні витрати	791	94	164
Визначено фінансовий результат від операційної діяльності:			
- прибуток	791	441	660,33
- збиток	442	791	

Джерело: розроблено автором

Операційні витрати, що не входять до собівартості продукції, робіт і послуг, обліковуються на рахунках: 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут». Наприкінці звітної періоду їх суми зменшують загальний фінансовий результат шляхом списання на рахунок 79 «Фінансові результати» [34-36].

Облік зазначених витрат здійснюється на основі первинних документів. Витрати матеріалів на загальновиробничі потреби та збут оформлюються накладними, а при регулярному відпуску матеріалів використовуються лімітно-забірні картки. Також у розрахунках враховуються дані з актів списання малоцінних і швидкозношуваних предметів, розрахунків амортизації основних засобів, виписок банку, авансових звітів і табелів обліку робочого часу.

Для організації та аналітичного обліку адміністративних, загальновиробничих витрат і витрат на збут на підприємстві складаються відповідні звіти: Звіт про загальновиробничі витрати, Звіт про адміністративні витрати та Звіт про витрати на збут.

До фінансових результатів від іншої операційної діяльності включають доходи та витрати, пов'язані з продажем майна підприємства, операціями з іноземною валютою, списанням і безоплатною передачею оборотних активів. Для обліку таких операцій використовуються рахунки 71 «Інший операційний дохід» та 94 «Інші витрати операційної діяльності» [36-38].

На кредиті рахунку 71 «Інший операційний дохід» відображають збільшення доходів, на дебеті — їх зменшення. За дебетом рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» обліковують суми витрат, а їх списання на фінансовий результат проводиться через кредит цього рахунку.

Висновки до розділу 2

1) Надано організаційно-економічну характеристику основних показників діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», зокрема оцінено його виробничий, фінансовий та кадровий потенціал. Особливу увагу приділено показникам ліквідності, фінансової стійкості та платоспроможності. У результаті дослідження встановлено, що підприємство протягом аналізованого періоду демонструє стабільний фінансовий стан. Зокрема, рівень ліквідності дозволяє своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами, а низька залежність від позикових джерел фінансування забезпечує високий рівень фінансової незалежності. Висновки свідчать про те, що підприємство має достатній запас фінансової стійкості для подальшого розвитку та реалізації стратегічних цілей.

2) Облік витрат у ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» здійснюється згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Витрати класифікуються та обліковуються на рахунках класу 9 «Витрати діяльності», таких як 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92

«Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» та 94 «Інші витрати операційної діяльності». У роботі наведено кореспонденції бухгалтерських записів для відображення операцій, пов'язаних із нарахуванням і списанням витрат. Доходи від реалізації робіт і послуг узагальнюються за допомогою субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Дохід, пов'язаний із постачальниками послуг, відповідно до облікової політики, визнається на основі рівня завершеності наданих послуг на дату балансу, тому дохід визнається протягом періоду надання послуг. Операційний прибуток ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» розподіляється за такими складовими: дохід від реалізації продукції, робіт і послуг, а також дохід від інших операцій.

3) Для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства використовується рахунок 79 «Фінансові результати». За кредитом рахунку відображаються суми, пов'язані із закриттям рахунків обліку доходів, а за дебетом – суми, що відповідають закриттю рахунків обліку витрат, включно з належною сумою нарахованого податку на прибуток. Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)». Субрахунок 791 «Фінансовий результат від основної діяльності» використовується для визначення прибутку або збитку від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображаються доходи від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг і іншої операційної діяльності, а за дебетом – собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут і інші операційні витрати. Основними напрямками організації бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» є правильне визначення, достовірна оцінка, виокремлення за класифікаційними групами, документальне оформлення, своєчасне відображення в облікових регістрах і надання вичерпної інформації для контролюючих органів та управління.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Комплексний аналіз та аудит фінансових результатів підприємства

Комплексний аналіз і оцінка фінансових результатів діяльності підприємства мають важливе значення для забезпечення ефективного управління господарськими процесами, що, у свою чергу, впливає на прийняття оптимальних фінансових та інвестиційних рішень. Рівень фінансових результатів визначає здатність підприємства до розвитку, зокрема розширення виробництва та впровадження інноваційних технологій [39].

Основними завданнями дослідження фінансових результатів є аналіз і постійний моніторинг наявних ресурсів та потенціалу отримання прибутку в реальних умовах господарювання; систематичне вивчення процесів формування, розподілу та використання прибутку; а також оцінка впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансові результати.

Загальний фінансовий результат підприємства, який часто називають балансовим прибутком, визначають на звітну дату шляхом підсумування всіх доходів і витрат, пов'язаних як із основною, так і з неосновною діяльністю. Після вирахування обов'язкових платежів балансовий прибуток стає чистим прибутком, який фіксується в бухгалтерському балансі як нерозподілений прибуток звітного року [18].

Інформація про фінансові результати узагальнюється у формі №2 бухгалтерської звітності «Звіт про сукупний дохід». Цей документ дає змогу аналізувати результати від усіх видів діяльності підприємства та визначати структуру прибутку. Проведемо аналіз складу та динаміки фінансових результатів ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023рр. у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Аналіз складу та динаміки прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», тис. грн.

Показники	Роки			
	2021р.	2022р.	2023р.	2023р. до 2021р.
1	2	3	4	5
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг)	7043	10121	12733,33	5690,33
Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг)	6139	8550	10990	4851
Валовий прибуток (збиток)	904	1571	1743,33	839,33
Інші операційні доходи	322	62		
Адміністративні витрати	632	984	864	232
Витрати на збут	99	132	55	-44
Інші операційні витрати	288	145	164	-124
Фінансові результати від операційної діяльності :				
- прибуток	207	372	660,33	453,33
Інші доходи	71		211	140
Фінансові витрати	24	103	83	59
Інші витрати	72	51	113	41
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
- прибуток	182	218	675,33	493,33
Податок на прибуток	32,76	39,24	121,56	88,8
Чистий прибуток	149,24	178,76	553,77	404,53

Джерело: розроблено автором

З таблиці 3.1 видно, що в 2023 р. значно збільшився чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг). За підрахунками роботи за звітний рік

зростання чистого доходу від реалізації склав 5690,33 тис. грн., собівартість так само збільшилася, зростання якої склало 4851 тис. грн. по відношенню до 2021 р. Валовий прибуток зріс на 839,33 тис. грн.

Негативний вплив на прибуток зробили адміністративні витрати, фінансові витрати (витрати на відсотки, а також інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями) та інші витрати (вартість робіт, послуг сторонніх підприємств, сума податків, зборів, суми фінансових санкцій тощо), оскільки їх сума привела до того, що підприємство отримало меншу суму прибутку. В той же час, інші доходи мали тенденцію до підвищення у 2023 році порівняно з 2021 (140 тис. грн.). Таким чином, чистий прибуток у 2023 році порівняно з 2021 роком зріс на 404,53 тис. грн., що є позитивним явищем для підприємства.

сучасних умовах зростає необхідність у підтвердженні достовірності облікової та податкової інформації про фінансово-господарську діяльність підприємств. Це зумовлює потребу в аудиті фінансової звітності, основною метою якого, відповідно до Міжнародного стандарту аудиту (МСА) 200, є формування незалежної думки аудитора щодо складання та відповідності фінансової звітності застосованій концептуальній основі у всіх суттєвих аспектах [19].

Аудиторська перевірка проводиться з використанням індивідуальної методики, яка враховує галузеві особливості та специфіку діяльності підприємства. Ця методика дозволяє зібрати необхідні аудиторські докази, визначити процедури перевірки, зробити висновки та надати рекомендації для покращення обліку, звітності та загального фінансового стану підприємства [19].

Відповідальність за організацію внутрішнього контролю на підприємстві покладено на головного бухгалтера. Для забезпечення ефективності контролю він застосовує нормативні перевірки, які передбачають аналіз документів на предмет відповідності законодавчим нормам, правилам і інструкціям, а також арифметичні перевірки, спрямовані на контроль за точністю розрахунків, що містяться в бухгалтерських документах.

Основні завдання аудиту фінансових результатів представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Основні завдання аудиту фінансових результатів

Етап робіт	Зміст робіт
Визначення	- встановлення відповідності фінансових результатів обліковій політиці підприємства;
	- перевірка повноти відображення фінансових результатів на рахунках обліку та у фінансовій звітності;
	- аналіз дотримання меж звітного періоду.
Аналіз	- оцінка правильності використання рахунків класів 7 та 9 відповідно до Плану рахунків;
	- контроль відображення у бухгалтерському обліку списання збитків минулих періодів, довгострокової дебіторської заборгованості тощо;
	- перевірка коректності розрахунку податкових зобов'язань до бюджету;
	- аналіз ведення аналітичного обліку реалізації продукції, матеріалів, робіт, послуг і формування оборотних відомостей.
Дослідження причин	- аналіз організації обліку фінансових результатів;
	- перевірка достовірності визначення прибутку чи збитку;
	- виявлення причин розбіжностей між плановими та фактичними фінансовими результатами.
Контроль та оцінка	- забезпечення дотримання законодавчих вимог до формування фінансових результатів;
	- оцінка правильності віднесення витрат на собівартість продукції;
	- перевірка коректності визначення, розподілу та використання чистого прибутку.

Джерело: узагальнено автором на підставі [40-42]

Для проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів у ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» спочатку було розроблено план перевірки, який узгодили з керівництвом. Планування є ключовим етапом роботи внутрішнього аудитора, оскільки воно забезпечує правильне і своєчасне виконання аудиторської перевірки. Аудитор готує програму аудиту у письмовій формі, яка містить конкретні завдання для кожного об'єкта, процедури для їх виконання, а також обсяги і терміни виконання [43–45].

Реалізація результатів внутрішнього аудиту включає такі процедури: підготовка звіту за підсумками перевірки; розробка заходів для усунення і профілактики недоліків; прогнозування розвитку підприємства; формування стратегії його розвитку; контроль за впровадженням рекомендацій аудиту. За результатами перевірки керівництво спільно з трудовим колективом розробляє

заходи для ліквідації та запобігання повторним недолікам і організовує контроль за їх виконанням.

Внутрішній аудит має позитивний вплив на підприємство: підвищує ефективність роботи апарату управління в захисті майнових інтересів, сприяє вдосконаленню бухгалтерського обліку та підвищенню загальної ефективності діяльності [45].

У 2023 році в ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» також було проведено зовнішній аудит фінансових результатів, виконаний незалежною аудиторською організацією ПрАТ «КПМГ Аудит». Аудиторська перевірка включала кілька етапів: організаційний, підготовчий, технологічний та підсумковий. Головні методи, що використовувались на цих етапах, наведено в таблиці 3.3.

На кожному етапі аудиту аналітичні процедури є ключовими. Особливо на етапі планування вони допомагають визначити рівень аудиторського ризику, оцінити суттєвість і виявити ризикові області, які потребують детального дослідження.

Аналітичні процедури займають ключове місце на кожному етапі аудиту підприємства, оскільки вони забезпечують глибоке розуміння фінансово-господарської діяльності. На етапі планування ці процедури дозволяють визначити рівень аудиторського ризику, встановити ступінь суттєвості, а також ідентифікувати області потенційного ризику, які потребують ретельного аналізу та вивчення. Це дає можливість аудитору зосередити увагу на найбільш критичних аспектах діяльності підприємства, підвищуючи ефективність перевірки.

Для отримання аудиторських доказів при перевірці фінансових результатів аудитор використовує широкий спектр документів. До них належать організаційні документи (наприклад, наказ про облікову політику, протоколи зборів учасників, положення про внутрішній контроль), первинні документи (довідки бухгалтерії, авансові звіти, звіти касира, накладні, розрахунки амортизації, акти списання основних засобів, банківські виписки), реєстри синтетичного та аналітичного обліку (оборотно-сальдові відомості, головна книга) і, зрештою, фінансова та

податкова звітність. Ці джерела забезпечують необхідну інформаційну базу для об'єктивного аналізу діяльності підприємства.

Таблиця 3.3

Методи аудиторської перевірки фінансових результатів за етапами

Етап	Опис етапу	Методи
Організаційний	- вивчення галузі, структури та діяльності підприємства;	- інспектування установчих документів, звітності, облікової політики;
	- оцінка організації бухгалтерського обліку та аналіз попередніх висновків аудиторів.	- аналітичні процедури для оцінки галузевої практики та підготовки до аудиту.
Підготовчий	- формування аудиторської групи та визначення потреби у залученні експертів;	- інспектування внутрішніх нормативних документів для прийняття рішень щодо експертної підтримки;
	- розробка плану та програми аудиту, визначення завдань і термінів.	- аналіз інформації для зменшення невизначеності в окремих аспектах обліку.
Технологічний	- виконання аудиторських процедур для збору необхідних доказів відповідно до програми перевірки;	- повторне виконання операцій для перевірки дотримання облікової політики;
	- детальний аналіз правильності розрахунків, залишків і оборотів за рахунками.	- аналітичні процедури для виявлення суттєвих відхилень та аналізу їх причин.
Підсумковий	- систематизація зібраної інформації та надання результатів клієнту;	- аналітичні процедури для огляду всієї аудиторської документації;
	- складання аудиторського звіту, формування висновків та рекомендацій.	- узагальнення причин виявлених відхилень і розробка відповідних пропозицій.

Джерело: узагальнено автором на підставі [46-47]

Результати виконання аудиторських процедур систематизуються і документуються у програмах аудиту та інших робочих матеріалах. Це дозволяє аудитору чітко зафіксувати виявлені порушення, а також сформулювати рекомендації для подальшого вдосконалення облікових процесів. На завершальному етапі перевірки аудитор формує незалежну думку про стан фінансової звітності та складає аудиторський звіт. При цьому необхідно

приділити особливу увагу таким аспектам: відповідності показників бухгалтерського обліку останнім законодавчим змінам, дотриманню облікової політики, ефективності системи внутрішнього контролю, достовірності відображення витрат і фінансових результатів, а також правильності обліку втрачених чи знищених активів через військові дії [47].

Отже, проведення якісного аудиту фінансових результатів дозволяє не лише виявити слабкі місця в обліковій системі підприємства, а й розробити дієві заходи для покращення фінансової ефективності. Від правильності підтвердження витрат, коректності розрахунку фінансових результатів і, відповідно, суми прибутку, залежить фінансова стабільність підприємства, що є ключовим питанням для його власників, інвесторів та інших зацікавлених сторін. Перевірка діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», що здійснювалась незалежною аудиторською організацією ПрАТ «КПМГ Аудит», завершилась складанням Звіту незалежних аудиторів щодо результатів перевірки фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» станом на 31.12.2023 р. За результатами перевірки був наданий безумовно-позитивний висновок, а саме: фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан підприємства на 31 грудня 2023 р., а також його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, виданих Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку («МСФЗ»), та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо складання фінансової звітності.

3.2. Багатофакторна модель чистого прибутку підприємства

Після завершення звітного періоду проводиться аналіз діяльності суб'єкта господарювання, основна увага якого зосереджена на оцінці ключових фінансових показників результативності. Зокрема, це стосується показників прибутку та рентабельності, які аналізуються як у динаміці (шляхом порівняння з

встановленими нормативами), так і за допомогою факторного аналізу. Останній дозволяє визначити вплив різних факторів на кінцеві результати діяльності підприємства.

Факторний аналіз є методикою комплексного дослідження впливу різноманітних чинників на результативний показник. Головним етапом цього процесу є розробка багатфакторної моделі, яка відображає взаємозв'язок між обраними чинниками та показником результативності, яким у даному випадку виступає чистий прибуток. Основна місія факторного аналізу полягає у відборі найбільш значущих факторів, їх класифікації та систематизації для подальшого вивчення їхнього впливу на чистий прибуток підприємства [26, 48].

З огляду на зазначене, було проведено факторний аналіз чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» із застосуванням методики елімінування та способу абсолютних різниць. В якості узагальнюючого показника використовувався чистий прибуток, який є одним із найважливіших критеріїв оцінки фінансових результатів діяльності підприємства. Отримані результати дозволили виявити ключові фактори, які впливають на фінансові показники, і розробити заходи для підвищення ефективності функціонування підприємства [48, 49]. Базовою формулою для формування факторної моделі чистого прибутку було обрано рентабельність продажу, а саме:

$$R_{\text{пр}} = \text{ЧП} / \text{ЧД}, \quad (3.1)$$

де $R_{\text{пр}}$ - рентабельність продажу;

ЧП - чистий прибуток;

ЧД - чистий дохід.

Отже, факторна модель чистого прибутку мала такий вигляд:

$$\text{ЧП} = \text{ЧД} \times R_{\text{пр}} \quad (3.2)$$

Спираючись на спосіб розширення факторних систем задля введення у формулу (2.1) певних чинників, було спочатку сформовано багатфакторну модель рентабельності реалізації (R_p):

$$R_p = \frac{ЧП}{ЧД} \times \frac{с/в}{с/в} = \frac{ЧД}{с/в} \times \frac{с/в}{ЧД} = R_v \times V_{1грнтп}, \quad (3.3)$$

де с/в – собівартість реалізованих товарів;

$V_{1грнтп}$ - витрати на 1 грн. товарної продукції;

R_v - рентабельність витрат.

Як відомо, рентабельність витрат показує, на скільки ефективно використовуються ресурси підприємства та розраховується як відношення чистого прибутку до собівартості реалізованої продукції. Таким чином, факторна модель чистого прибутку набула такого вигляду після визначення пріоритетності включених до неї показників (від кількісних до якісного):

$$ЧП = ЧД \times V_{1грнтп} \times R_v \quad (3.4)$$

На досліджуваному підприємстві факторний аналіз чистого прибутку проведено за 2021-2023 рр., для чого було сформовано таблицю вихідних даних (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Вихідні дані для факторного аналізу та моделювання чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2022рр., тис. грн.

Показники	2021 рік	2022 рік	Відхилення +/-
Чистий прибуток	149,24	178,76	+29,52
Чистий дохід	7043	10121	+3078
Собівартість реалізованої продукції	6139	8550	+2411
Витрати на 1 грн. товарної продукції	0,87	0,84	-0,03
Рентабельність витрат	0,024	0,021	-0,003

Джерело: розроблено автором

Визначимо вплив включених у модель чинників за 2021-2022 роки:

1) Вплив першого фактору – чистого доходу (ЧД) на чистий прибуток (ЧП):

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{чд}} = \Delta \text{ЧД} \times \text{В1}_{\text{грнтп2021}} \times \text{Rв2021} = 3078 \times 0,87 \times 0,024 = 64,269 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, за рахунок того, що чистий дохід зріс на 3078 тис. грн., чистий прибуток підвищився на 64,269 тис. грн., що характеризується позитивно.

2) Вплив другого фактору – витрат на 1 грн. товарної продукції ($\text{В1}_{\text{грнтп}}$) на чистий прибуток (ЧП):

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{в1}_{\text{грнтп}}} = \text{ЧД}_{2022} \times \Delta \text{В1}_{\text{грнтп}} \times \text{Rв}_{2021} = 10121 \times (-0,03) \times 0,024 = 7,287 \text{ тис. грн.}$$

Зниження витрат на 1 грн. товарної продукції (-0,03) спричинило підвищення чистого прибутку на 7,287 тис. грн.

3) Вплив третього фактору – рентабельності витрат (Rв) на чистий прибуток (ЧП):

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{Rв}} = \text{ЧД}_{2022} \times \text{В1}_{\text{грнтп2022}} \times \Delta \text{Rв} = 10121 \times 0,84 \times (-0,003) = -25,505 \text{ тис. грн.}$$

Зниження рентабельності продажу (- 0,003) призвело до зменшення чистого прибутку підприємства на 25,505 тис. грн., що є, безумовно, негативним явищем, адже рентабельність продажу виступає для підприємств найважливішим показником ефективності їх діяльності функціонування. Цей коефіцієнт демонструє, яку частку операційного прибутку підприємство отримує з кожної гривні виручки від реалізації продукції. Аналіз результатів показав, що сумарний вплив усіх обраних факторів на зміну чистого прибутку підприємства за період 2021–2022 років склав 46,051 тис. грн.

Розрахунки засвідчили, що всі включені в модель фактори, за винятком коефіцієнта рентабельності продажів, сприяли зростанню чистого прибутку підприємства, тобто мали позитивний вплив на його формування. Цей результат свідчить про важливість аналізу не лише рентабельності, але й інших фінансових показників для отримання комплексної картини ефективності роботи підприємства.

Для проведення факторного аналізу чистого прибутку за 2022–2023 роки використано дані, подані в таблиці 3.5. Ці дані стали основою для побудови

моделі, яка дозволяє детальніше оцінити вплив різних чинників на фінансові результати підприємства.

Таблиця 3.5

Вихідні дані для факторного аналізу та моделювання чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2022-2023рр., тис. грн.

Показники	2022 рік	2023 рік	Відхилення +/-
Чистий прибуток	178,76	404,53	255,77
Чистий дохід	10121	12733,33	2612,33
Собівартість реалізованої продукції	8550	10990	2440
Витрати на 1 грн. товарної продукції	0,84	0,86	0,02
Рентабельність витрат	0,021	0,037	0,016

Джерело: розроблено автором

Проведемо розрахунок впливу факторів на чистий прибуток за 2022-2023 роки:

1) Вплив чистого доходу на чистий прибуток:

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{чд}} = \Delta \text{ЧД} \times \text{В1}_{\text{грнГП2022}} \times \text{Rв2022} = 2612,33 \times 0,84 \times 0,021 = 46,08 \text{ тис. грн.}$$

Отже, збільшення чистого доходу позитивно вплинуло на чистий прибуток, який підвищився на 46,08 тис. грн.

2) Вплив витрат на 1 грн. товарної продукції ($\text{В1}_{\text{грнГП}}$) на чистий прибуток (ЧП):

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{В1}_{\text{грнГП}}} = \text{ЧД}_{2023} \times \Delta \text{В1}_{\text{грнГП}} \times \text{Rв2022} = 12733,33 \times 0,02 \times 0,021 = 5,35 \text{ тис. грн.}$$

Збільшення витрат на 1 грн. товарної продукції спричинило зниження чистого прибутку на 5,35 тис. грн.

3) Вплив рентабельності витрат (Rв) на чистий прибуток (ЧП):

$$\Delta \text{ЧП}_{\text{Rв}} = \text{ЧД}_{2023} \times \text{В1}_{\text{грнГП2023}} \times \Delta \text{Rв} = 12733,33 \times 0,86 \times 0,016 = 175,21 \text{ тис. грн.}$$

Зміни рентабельності витрат на 1,6 % спричинили підвищення чистого прибутку на 175,21 тис. грн.

Таким чином, за результатами розрахунків під впливом трьох факторів чистий прибуток за 2022-2023 рр. підвищився на 215,94 тис. грн.

В результаті факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за період 2021-2023 рр. вплив зазначених у моделі факторів (чистого доходу, витрат на 1 грн. товарної продукції та рентабельності витрат) показав ефективність використання ресурсів підприємством упродовж даного періоду та дозволив визначити резерви підвищення чистого прибутку на майбутнє.

Резервами підвищення чистого прибутку підприємства виступають за результатами дослідження оптимізація витрат та збільшення рентабельності продажу, які між собою пов'язані. Так, по-перше, одним із найбільш дієвих способів збільшити рентабельність бізнесу виступає зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів [28].

По-друге, зростанню прибутковості бізнесу сприяє збільшення середнього чека. Середній чек — важливий показник у маркетингу та бізнес-аналітиці, також відомий як «середній чек на покупку» або «середній чек на транзакцію». Він визначає середню суму, яку клієнти витрачають під час кожної покупки чи транзакції в магазині, ресторані, інтернет-магазині або іншому бізнесі.

Аналіз середнього чека дозволяє не лише визначити середню суму покупки за день чи місяць, а й оцінити склад покупки, що допомагає зрозуміти, які товари продаються краще: окремо чи в наборах. Для збільшення середнього чека в магазині доцільно впроваджувати та комбінувати між собою такі маркетингові активності:

1) Крос-продажі (Cross-Selling). Допродаж супутніх товарів стимулює клієнтів купувати більше, ніж вони планували спочатку. Це досягається завдяки таким підходам:

- продаж супутніх товарів. Клієнтам пропонують додаткові товари або послуги, які відповідають їхнім потребам або доповнюють їхні покупки. Наприклад, до м'ясного набору можна запропонувати набір

приправ або рукав для запікання. Аналогічно, провізори в аптеках пропонують до основної покупки ліки «на всі випадки життя», що підвищує середній чек.

- покращення мерчандайзингу. Це передбачає ефективну викладку продукції на полицях і стендах, а також розміщення супутніх товарів поруч із високомаржинальною продукцією. Наприклад, біля холодильника з пельменями можна розмістити сметану або соуси.

2) Апсейлінг. Цей підхід передбачає збільшення середнього чека через продаж дорожчих версій товарів або додаткових послуг. Наприклад: пропозиції акцій типу «знижка від 300 грн.» або «безкоштовна доставка при покупці на суму від ...»; зниження ціни на одиницю товару при купівлі більшої кількості. Важливим моментом є, щоб пропозиції були адекватними та відповідали потребам клієнтів.

3) Програми лояльності. Системи заохочення клієнтів до повторних покупок через винагороди (знижки, бонуси, подарунки) можуть суттєво збільшити середній чек. За оцінками експертів, добре розроблена програма лояльності здатна підвищити середній чек до 30%.

4) Бандлинг. Це маркетинговий підхід, який привертає увагу покупців до товарів через пропозицію комплектів. Наприклад: придбання двох товарів за ціною одного; знижена ціна на набір товарів, який коштує дорожче, якщо купувати їх окремо.

5) Часові обмежені акції. Пропозиція обмежених в часі знижок чи акцій стимулює клієнтів здійснювати покупки негайно. Доцільно встановлювати акційний період не менше ніж 14–15 днів, щоб мінімізувати ризик повернення товарів.

6) Підвищення якості обслуговування. Додаткові послуги та якісний сервіс впливають на середній чек, адже бездоганна комунікація з клієнтами спонукає їх купувати дорожчі товари чи послуги. Важливо забезпечити: читабельність цінників, належну роботу менеджерів, безперебійну видачу товарів у торговельному залі, швидке відвантаження та розрахунки на касі без черг.

7) Система мотивації продавців. Заохочення працівників до збільшення виторгу та середнього чека через систему мотивації, де кожен працівник відчуває особисту відповідальність за підвищення фінансових показників магазину.

По-третє, заміна нерентабельних товарів, використання соціальних мереж також, крім зазначених вище напрямків збільшення прибутковості підприємств, виступають потужними маркетинговими інструментами для збільшення продажів. Так, SMM (Social Media Marketing) – це процес використання соціальних мереж для залучення уваги та взаємодії з цільовою аудиторією з метою підвищення продажів та підтримки бренду. Завдяки широкому колу користувачів соціальних мереж, SMM став важливою складовою частиною маркетингових стратегій для багатьох компаній, адже серед переваг SMM можна виділити такі: можливість залучення нових клієнтів та збільшення продажів, створення ефективної комунікації зі своєю аудиторією, підвищення лояльності клієнтів, можливість отримати цінну інформацію про власних клієнтів та їх потреби. Але використання SMM вимагає багато часу та зусиль. Керівництву треба розуміти, як правильно використовувати соціальні мережі, акцентувати увагу клієнтів та створювати привабливий контент, а також аналізувати результати та вносити корективи у стратегію розвитку, адже саме соціальні мережі виступають сьогодні однією з найбільш ефективних стратегій маркетингу, завдяки якій підприємства можуть підвищити ефективність реклами своїх товарів та послуг, залучати клієнтів до покупок та збільшувати конверсію [50-52].

Враховуючи зазначене вище та галузеву особливість та специфіку функціонування ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», для підвищення його прибутковості керівництву було запропоновано використання української програми обліку «Торгсофт» для малого та середнього бізнесу, яка націлена на автоматизацію торгівлі, магазинів (інтернет-магазинів), складів, виробництв, торговельних мереж, а також підвищення ефективності складського, фінансового та управлінського обліку [53].

Українська програма обліку «Торгсофт» – це ефективне програмне рішення для малого і великого бізнесу, що включає в себе переобладнання робочого місця

і програмного забезпечення. Послуга встановлення і налаштування включає в себе: технічну підтримку при підключенні нового обладнання; встановлення та налаштування (друку, шаблону друку, принтера чеків, друку етикеток).

Вартість послуги зі встановлення та налаштування програми складають на сьогодні 870 грн. Додатково фахівці даної програми проводять навчання співробітників для максимально продуктивно використовувати нового обладнання та програмного забезпечення. Головні складові програми обліку «Торгсофт» представлені у Додатку Д.

Повноцінна автоматизація торгівлі можлива при установці якісного програмного забезпечення з широким функціоналом. Тому для досліджуваного підприємства пропонуємо використання програмного забезпечення «Торгсофт-Ультра», за допомогою якого можна отримати розподіл ролей, адже програма для обліку товару наділяє продавців і інших співробітників доступом виключно до тих розділів, які необхідні для ефективного виконання посадових обов'язків. Власник бізнесу при цьому отримує пріоритетне право володіти комерційної, конфіденційною інформацією. Крім того, дана версія програми «Торгсофт», по-перше, піклується про безпеку, адже програма для складу мінімізує можливість організації махінацій з інформацією; по-друге, надає економію часу завдяки автоматизованим процесам; по-третє, містить усі маркетингові інструменти, починаючи від знижок і закінчуючи програмами лояльності для окремих клієнтів.

До переваг, які містить програма «Торгсофт-Ультра» для обліку товарів, можна віднести таке: простота установки, товарознавство, фінансовий облік, маркетинг, звіти, аналіз діяльності, ведення обліку товару по штрих коду, контроль грошей в касі, аналіз підсумків продажів за визначений період, простий і зрозумілий інтерфейс управління.

Таким чином, запропоновані факторна модель чистого прибутку, виявлені фактори впливу на результати діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» та визначені напрямки підвищення рентабельності продажу для даного підприємства на базі використання української програми обліку «Торгсофт» для малого та

середнього бізнесу дадуть можливість підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

3.3. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства

Підсумовуючи результати дослідження теоретичних та організаційно-методичних підходів до обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів, враховуючи особливості фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», можна виокремити ключові проблеми й надати рекомендації для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Сьогодні існує велика кількість визначень та підходів до вивчення природи фінансових результатів суб'єктів господарювання, однак єдиної концепції щодо сутності цього поняття немає. Це зумовлює збереження дискусійності як самого поняття «фінансові результати» (прибуток або збиток), так і пов'язаних з ним категорій «доходи» та «витрати». У процесі дослідження було узагальнено й конкретизовано сутність поняття «фінансові результати».

Фінансові результати (прибуток або збиток) — це комплексний показник, що відображає результати фінансово-господарської діяльності підприємства, який знаходить відображення у його фінансовій звітності та визначається як різниця між доходами та витратами за певний період.

Під час аналізу роботи бухгалтерського відділу ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» встановлено, що підприємство використовує сучасну комп'ютерну техніку та низку інформаційних систем для автоматизації бухгалтерського й управлінського обліку. Для ведення бухгалтерського та податкового обліку підприємство застосовує програмні продукти, такі як система «MASTER: Бухгалтерія» (яка замінила 1С) та М.Е.Дос.

«MASTER:Бухгалтерія» є більш зручною та сучасною ніж програма 1С, адже:

- 1) покриває весь функціонал конфігурації 1С Бухгалтерія;

- 2) має зручніший структурований інтерфейс;
- 3) має кращу взаємодію між розширеннями, дотримуючись принципу єдиної бази;
- 4) більш проста щодо оновлення.

До мінусів можна віднести відсутність такої кількості розробників, як для 1С, але дане питання є тільки справою часу.

Для досліджуваного підприємства пропонується використання української програми обліку «Торгсофт» (оновлена її версія – «Торгсофт-Ультра») для малого та середнього бізнесу задля автоматизації торгівлі, магазинів і складів, виробництва, торговельних мереж, а також підвищення ефективності складського, фінансового та управлінського обліку. Така програма обліку товарів наділяє продавців і інших співробітників доступом виключно до тих розділів, які необхідні для ефективного виконання посадових обов'язків, а власник бізнесу отримує пріоритетне право володіти комерційної, конфіденційною інформацією. Дана версія програми «Торгсофт» мінімізує можливість організації махінацій з інформацією; надає економію часу завдяки автоматизованим процесам; містить широкий спектр маркетингових інструментів, починаючи від знижок і закінчуючи програмами лояльності для окремих клієнтів.

В результаті факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за період 2021-2023 рр. вплив визначених факторів (чистого доходу, витрат на 1 грн. товарної продукції та рентабельності витрат) показав ефективність використання ресурсів підприємством упродовж даного періоду та дозволив визначити резерви підвищення чистого прибутку на майбутнє.

Резервами підвищення чистого прибутку підприємства виступають за результатами дослідження оптимізація витрат та збільшення рентабельності продажу, які між собою пов'язані. Тому одним із найбільш дієвих способів збільшити рентабельність бізнесу виступає зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів. Крім того, зростанню прибутковості бізнесу сприяє збільшення середнього чека, заміна нерентабельних товарів та використання соціальних мереж.

У роботі обґрунтовано, що аналіз фінансових результатів є одним із ключових аспектів дослідження фінансового стану підприємства. Для отримання більш повної картини про результати діяльності підприємства важливо поєднувати оцінку його фінансових результатів з детальним аналізом таких показників, як ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність та інвестиційна привабливість. Комплексний підхід до аналізу дозволяє глибше дослідити структуру витрат, доходів і фінансових результатів підприємства, а також пов'язати ці аспекти з основними характеристиками його фінансового стану. Такий метод дає змогу не лише краще оцінити поточний стан підприємства, а й підвищити ефективність управлінських рішень, спрямованих на його розвиток.

Запропоновані факторна модель чистого прибутку, виявлені фактори впливу на результати діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» та визначені напрямки підвищення рентабельності продажу для даного підприємства дадуть можливість підвищити його конкурентоспроможність на ринку.

Висновки до розділу 3

1) В процесі дослідження був проведений комплексний аналіз та надана оцінка фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства. Чистий прибуток у 2023 році порівняно з 2021 роком зріс на 404,53 тис. грн., що є позитивним явищем. Висвітлені основні завдання аудиту фінансових результатів та методика аудиторської перевірки фінансових результатів за етапами. Перевірка діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», що здійснювалась незалежною аудиторською організацією ПрАТ «КПМГ Аудит», завершилась складанням Звіту незалежних аудиторів щодо результатів перевірки фінансово-господарської діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» станом на 31.12.2023 р. За результатами перевірки був наданий безумовно-позитивний висновок.

2) За результатами факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за період 2021-2023 рр. вплив включених у модель чинників (чистого доходу, витрат на 1 грн. товарної продукції та рентабельності

витрат) показав ефективність використання ресурсів підприємством упродовж визначеного періоду та дозволив виявити певні резерви підвищення чистого прибутку на майбутнє, а саме: оптимізація витрат та збільшення рентабельності продажу, які між собою пов'язані. Одним із найбільш дієвих способів збільшити рентабельність бізнесу виступає зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів. Крім того, зростанню прибутковості бізнесу сприяє збільшення середнього чека.

3) За результатами проведених досліджень на ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» визначені теоретико-методичні та практичні проблеми, надані рекомендації щодо удосконалення обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів в системі управління діяльністю підприємства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі наведено теоретичні узагальнення та організаційно-методичні підходи до вирішення наукового завдання з удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємства з урахуванням особливостей його функціонування. Проведене дослідження дозволило сформулювати теоретичні та практичні висновки, що характеризують досягнення визначеної мети та вирішення поставлених завдань.

1) Проаналізовано праці відомих науковців та практиків щодо проблемних питань бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємств, що потребують подальшого вирішення, та виявлено, що на сьогодні: по-перше, немає комплексного підходу до обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами; по-друге, не враховується специфіка та галузева особливість обліку, аналізу та контролю фінансових результатів діяльності підприємства та їх складових.

Удосконалено існуючі підходи щодо класифікації та напрямків визначення фінансових результатів підприємства, а саме: розширено класифікаційні ознаки щодо основних видів фінансових результатів та складено структурно-логічну схему визначення фінансового результату підприємства. З'ясовано, що фінансові результати – це грошова форма підсумків господарської діяльності суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між доходами та витратами підприємства за звітний період.

2) Огляд нормативних актів та спеціальної літератури дав змогу детально ознайомитися з процесом становлення й розвитку системи обліку та аудиту в Україні. Зокрема, було досліджено взаємозв'язок між національними та міжнародними стандартами, визначено основні відмінності та спільні риси, а також проведено аналіз рівня їх відповідності одне одному. Особливу увагу приділено вивченню впливу нормативних актів на практичне застосування обліку

й аудиту, а також виявленню потенційних суперечностей у правовому регулюванні.

У ході дослідження здійснено систематизацію нормативно-правової бази, яка регулює облік, аналіз та аудит фінансових результатів суб'єктів господарювання. Проведений аналіз дозволив визначити сильні й слабкі сторони чинного регулювання, що сприяє формуванню підґрунтя для вдосконалення нормативного середовища у сфері обліку та аудиту.

3) Доведено, що обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами підприємства необхідно розглядати як комплексну систему обліку, аналізу та аудиту, що функціонує через інформаційні потоки в процесі формування і передачі оперативної якісної обліково-аналітичної інформації для забезпечення ефективності управлінських рішень.

Запропоновано методику аналітичного дослідження ланцюжка «витрати – доходи – фінансові результати» суб'єкта господарювання та послідовність аналізу фінансових результатів підприємства, головним елементом якої виступає факторна методика дослідження та прогнозування чистого прибутку підприємства як головного показника ефективності його функціонування.

4) Надано організаційно-економічну характеристику щодо основних показників діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС». Оцінено фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» та фінансовий стан підприємства. Виходячи з проведеного аналізу, можна зробити висновок, що підприємство протягом досліджуваного періоду має достатню ліквідність та фінансову стійкість, а тому й відносно незалежно від позикових джерел фінансування. Підприємство прибуткове, але є резерви підвищення його прибутковості та конкурентоспроможності.

5) Зазначено, що облік витрат у ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» ведеться відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Витрати обліковуються на рахунках класу 9 «Витрати діяльності», а саме 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» та 94 «Інші витрати операційної діяльності». Були

представлені основні кореспонденції бухгалтерських записів господарських операцій відображення нарахування та списання витрат. Було зазначено, що на досліджуваному підприємстві узагальнюється інформація щодо доходів від реалізації робіт і послуг завдяки субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт та послуг».

Було відмічено, що дохід, пов'язаний з постачальниками послуг, відповідно до облікової політики та операційної діяльності, визнається на основі рівня завершеності послуг, наданих на дату балансу. Тому дохід від постачальника послуг визнається протягом часу надання послуги.

Згідно з обліковою політикою підприємства, операційний прибуток ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» розподіляється так: дохід від реалізації продукції; дохід від реалізації робіт і послуг; дохід від інших операцій. На підприємстві узагальнюється інформація щодо доходів від реалізації робіт і послуг завдяки субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт та послуг».

б) Для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства використовується рахунок 79 «Фінансові результати». По кредиту цього рахунку відображають суми, що утворюються в процесі закриття рахунків доходів, а по дебету – суми, що виникають при закритті рахунків витрат, а також належну суму нарахованого податку на прибуток. При завершенні періоду сальдо рахунку списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Субрахунок 791 «Фінансовий результат від основної діяльності» призначений для визначення прибутку або збитку від операційної діяльності підприємства. По кредиту цього субрахунку відображаються суми доходів, отримані від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, а також від іншої операційної діяльності, які надходять із рахунків 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід». По дебету субрахунку обліковують суми витрат, пов'язаних із собівартістю реалізованої продукції, адміністративними витратами, витратами на збут та іншими операційними витратами, що формуються на основі рахунків 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» та 94 «Інші витрати операційної діяльності».

У процесі дослідження було визначено ключові аспекти організації бухгалтерського обліку фінансових результатів діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС». Зокрема, особливу увагу приділено правильному визначенню та достовірній оцінці фінансових результатів, забезпеченню чіткого розмежування за кожною класифікаційною групою, повному документальному оформленню, своєчасному відображенню операцій у облікових регістрах, а також наданню повної та достовірної інформації для контролюючих органів і внутрішніх потреб управління. Такий підхід дозволяє ефективно організувати облікові процеси та забезпечити якісну основу для прийняття управлінських рішень.

7) Комплексний аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності підприємства показали, що чистий прибуток має тенденцію до підвищення. Були представлені основні завдання аудиту фінансових результатів та методика аудиторської перевірки фінансових результатів за етапами. Було зазначено, що перевірка діяльності ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС», яка здійснювалась незалежною аудиторською організацією ПрАТ «КПМГ Аудит», завершилась складанням Звіту незалежних аудиторів щодо результатів перевірки фінансово-господарської діяльності даного підприємства станом на 31.12.2023 р., за результатами якої був наданий безумовно-позитивний висновок.

8) За результатами факторного аналізу чистого прибутку ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за період 2021-2023 рр. вплив головних чинників, включених у модель (чистого доходу, витрат на 1 грн. товарної продукції та рентабельності витрат), показав ефективність використання ресурсів підприємством упродовж визначеного періоду та дозволив виявити важливі для підприємства резерви підвищення чистого прибутку на майбутнє, а саме: оптимізація витрат та збільшення рентабельності продажу, які між собою пов'язані. Було зазначено, що для досліджуваного підприємства головними напрямками зростання рентабельності бізнесу виступають зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів, а також збільшення середнього чека.

9) За результатами проведених досліджень в ТОВ «ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» визначені теоретико-методичні та практичні проблеми, надані рекомендації щодо

удосконалення обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів в системі управління діяльністю підприємства.

Для досліджуваного підприємства було запропоновано використання української програми обліку «Торгсофт» («Торгсофт-Ультра») для малого та середнього бізнесу з метою автоматизації торгівлі, магазинів і складів, виробництва, торговельних мереж, а також підвищення ефективності складського, фінансового та управлінського обліку. Версія програми «Торгсофт-Ультра» мінімізує можливість організації махінацій з інформацією; надає економію часу завдяки автоматизованим процесам; містить широкий спектр маркетингових інструментів, починаючи від знижок і закінчуючи програмами лояльності для окремих клієнтів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Червінська С.Л. Особливості визначення фінансових результатів діяльності аграрних підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2015. № 6 С. 107-110.
2. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 2. С. 25-37.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 12.09.2024).
4. Полятикiна Л. І., Новикова С. В. Облік і аналіз фінансових результатів господарської діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20(2). С. 170-173.
5. Дейнека О.В., Остапенко О.А. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування. *Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки*. 2013. № 4.
6. Есманова Л.І. Управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.04; Сум. нац. аграр. ун-т. Суми, 2009. 20 с.
7. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: моногр. Тернопіль: Карт-бланш, 2009. 260 с.
8. Рета М. В., Г. О. Пляка. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2015. № 25 (1134). С. 25-34.
9. Сук Л.К., Сук Л.П. Організація бухгалтерського обліку: підручник. К.: Каравела; Піча Ю.В., 2019. 624 с
10. Пархоменко В. Розвиток бухгалтерського обліку: від реформування до адаптації та застосування. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2019. № 8-9. С. 3-21.
11. Офіційний портал Верховної Ради України / Законодавство. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws> (дата звернення: 15.09.2024).

12. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова КМУ № 419 від 28.02.2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-п> (дата звернення: 17.09.2024)

13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 19.09.2024)

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18). Дохід IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_025 (дата звернення: 19.09.2024)

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Мініст № 1223/23755 від 19.07.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 10.10.2024)

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» : Наказ Мініст № 1223/23755 від 19.07.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text> (дата звернення: 10.10.2024)

17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» : Наказ Мініст № 1223/23755 від 19.07.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 14.10.2024)

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід» : Наказ Мініфін № 290 від 29.11.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 15.10.2024)

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток» : Наказ Мініфін №353 від 28.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> (дата звернення: 20.10.2024)

20. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Мініфіну України №291

від 30.11.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 20.10.2024)

21. МІЖНАРОДНИЙ КОДЕКС ЕТИКИ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ/2022 Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants. Translated by: Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://www.ethicsboard.org/publications/mizhnarodniy-kodeks-etiki-profesiynikh-bukhgalteriv> (дата звернення: 25.10.2024)

22. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Постанова ВРУ № 2214-19 від 16.11.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 25.10.2024)

23. Ольховікова О. Л., Селезньова О. В Міжнародний стандарт аудиту. Київ, Алерта, 2015. 223 с.

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів № 226 від 31.05.2019. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/25.htm> (дата звернення: 26.10.2024)

25. Дерій В.А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат і доходів підприємства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2010. Вип. 2. С. 77–83.

26. Пасенко Н. С. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства // Глобальні та національні проблеми економіки: електрон. наук. фахове вид. 2017. №17. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/172.pdf>. (дата звернення: 03.11.2024)

27. Слав`юк Р. А. Фінанси підприємств: підручник. Київ, Знання, 2010. 550 с.

28. Мочаліна З. М. Методичний інструментарій та сучасні проблеми аналізу фінансових результатів. // Науково-технічний збірник. 2011. №98. URL: http://eprints.kname.edu.ua/21500/1/221-227_Мочаліна_ЗН.pdf (дата звернення: 07.11.2024)

29. Нагорний П.Д., Базюк Д.С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління. Трансформаційна економіка. 2023. №1 (01). С. 44-49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-1-8> (дата звернення: 08.11.2024).

30. Стасюк Л. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності на прикладі ПАТ «ХЗКПУ «Пригма-Прес». Галицький економічний вісник. Тернопіль : ТНТУ, 2014. №1 (44). С. 154-161.

31. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 451 с.

32. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 670с.

33. Соболев В. М., Косата І. А., Розіт Т. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 222 с.

34. Шубіна С.В., Деняк К.М. Актуалізація обліку витрат: порівняння міжнародних і національних стандартів. Наукові дослідження молоді з проблем європейської інтеграції: зб. тез доп. XII міжнар. наук.-практ. конф., Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 12-14 с.

35. Панкратова Т.В., Дерун І.А. Фінансовий облік і аналіз операційних витрат підприємства. Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф., м. Київ. 2017. 186-188 с.

36. Назаренко О. В., Лукаш Р. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 22. С. 19–25. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.22.19 (дата звернення: 03.10.2024)

37. Про затвердження Положення про облікову політику: Наказ 04.07.2016 № 131/ Документ v0131750-16. Редакція від 15.12.2023, підстава - v0570750-23. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131750-16> (дата звернення: 10.11.2024)

38. Шубіна С.В., Деняк К.М. Розкриття у фінансовій звітності інформації про фінансові результати: національний та міжнародний аспекти. Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку: зб. тез доп. II міжнар. наук.-практ. конф., Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 307-309 с.

39. Полятикiна Л.І. Методологічне та обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку підприємств малого бізнесу: монографія. Суми: ПП Винниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2016. 380 с.

40. Шубіна С.В., Абрамова О.С., Деняк К.М. Актуалізація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами суб'єкта господарювання //XI Міжнародна науково-практична конференція «Science and technology: problems, prospects and innovations». CPN Publishing Group. Osaka, Japan, 2023. Рр. 247-252.

41. Міжнародний стандарт аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu> (дата звернення: 12.11.2024).

42. Радіонова Н. Й., Гайден І. С. Організаційні засади проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. Економічний простір. 2019. № 142. С. 136-148

43. Крот О. М., Майданюк В. В. Інформаційне забезпечення та організаційно-методична побудова процесу аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. № 6. С. 112-117.

44. Полятикiна Л.І. Методологічне та обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку підприємств малого бізнесу: монографія. Суми: ПП Винниченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2016. 380 с.

45. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII: станом на 01 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 12.11.2024).

46. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016 – 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti> 2016-2017. (дата звернення: 12.11.2024).

47. Радіонова Н. Й., Гайдєн І. С. Організаційні засади проведення аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. Економічний простір. 2019. №142. С. 136-148.

48. Пудичева Г.О. Факторний аналіз прибутку підприємства. Одеський національний економічний університет. 2018. № 1. С. 115-121.

49. Шубіна С.В., Малахов В.А., Медведєва А.Т. Теоретико-методичні підходи до аналізу витрат, доходів і фінансових результатів на основі звітності державного підприємства «Харківський механічний завод». Вісник університету банківської справи. Харків, 2018. № 3 (33). С. 122-129. DOI: 10.18371/2221-755x3(33)2018164561 (дата звернення: 13.11.2024)

50. Онищенко О.В. Упровадження та застосування сучасних інформаційних технологій і ERP-систем у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. №3 (20). С. 515-522.

51. Доступні способи збільшення середнього чека в магазині. URL: <https://torgsoft.ua/articles/stati/serednij-chek/> (дата звернення: 13.11.2024)

52. Шубін М.А., Максимчук В.Д. (науковий керівник - доцент Шубіна С.В.) Теоретико-методичні підходи до аналізу прибутковості підприємств в сучасних умовах господарювання / 86-а Міжнародна наукова конференція студентів (08-12 квітня 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНАДУ, 2024. С.174-176. URL: https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_vcheniy_secretar/HTCAДiMB

53. Шубін М.А. (науковий керівник - доцент Піскунов Р.О.) Особливості обліку й аналізу фінансових результатів діяльності підприємств в умовах

воєнного стану/ 86-а Міжнародна наукова конференція студентів (08-12 квітня 2024 року, м. Харків, Україна) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНАДУ, 2024. С.180-182.

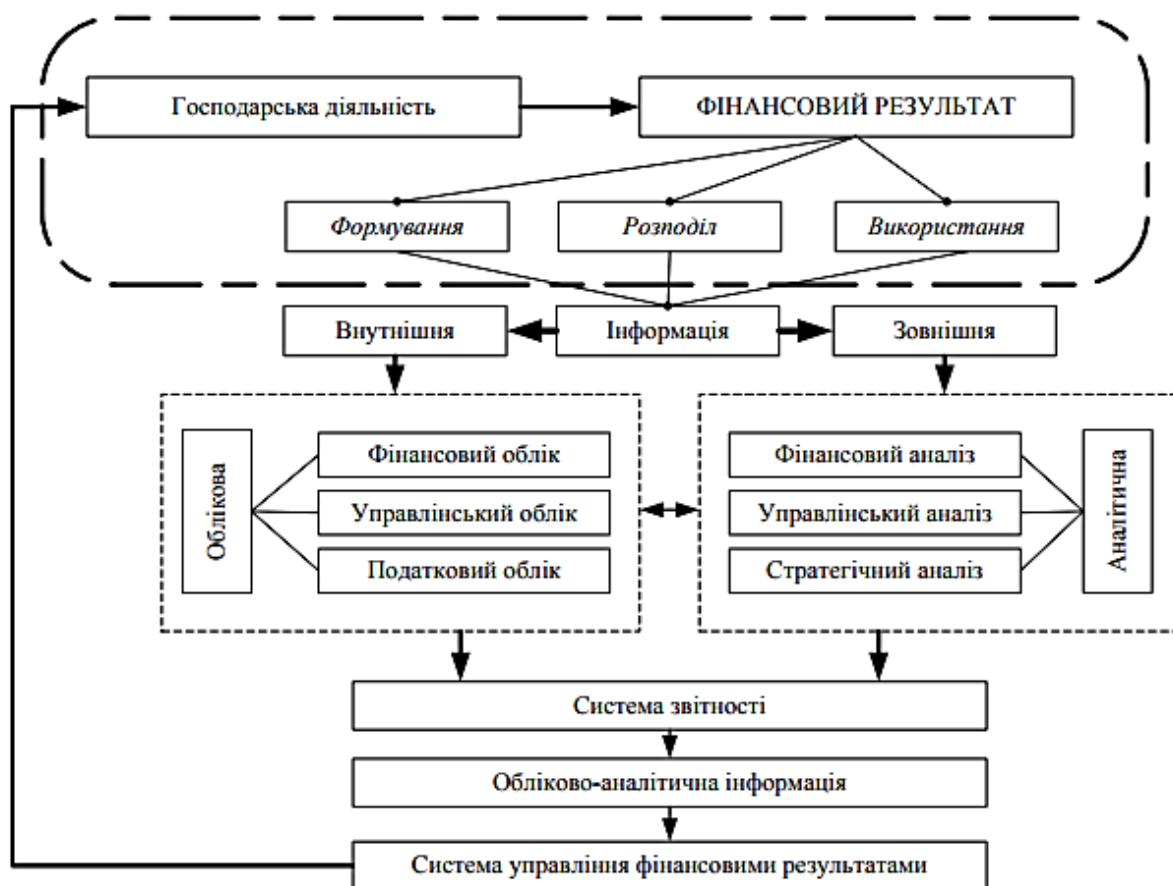
URL:

https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_vcheniy_secretar/HTCAДiMB

ДОДАТКИ

Додаток А

Система обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами функціонування підприємства

Додаток Б

Характеристика ТОВ "ТОРГСЕРВІС ПЛЮС"

Юридична особа ТОВ "ТОРГСЕРВІС ПЛЮС", код ЄДРПОУ 39245000, було зареєстровано 05.06.2014. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 40 000,00. На момент останнього оновлення даних 28.10.2024 статус юридичної особи - Зареєстровано.

Уповноваженою особою юридичної особи ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТОРГСЕРВІС ПЛЮС" є КОЛЕСНІЧЕНКО ІГОР ВАЛЕНТИНОВИЧ, КОЛЕСНІЧЕНКО ІГОР ВАЛЕНТИНОВИЧ.

Детальніше

Повне найменування юридичної особи: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ТОРГСЕРВІС ПЛЮС

Скорочена назва - ТОВ "ТОРГСЕРВІС ПЛЮС"

Статус юридичної особи - зареєстровано

Статус з ЄДР - зареєстровано

Код ЄДРПОУ - 39245000

Дата реєстрації: 05.06.2014 (10 років 4 місяці)

Уповноважені особи: КОЛЕСНІЧЕНКО ІГОР ВАЛЕНТИНОВИЧ

Розмір статутного капіталу: 40 000,00 грн.

Організаційно-правова форма: Товариство з обмеженою відповідальністю

Види діяльності

Основний: 46.32 Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами

Інші:

47.22 Роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах

49.41 Вантажний автомобільний транспорт

Контактна інформація

Місцезнаходження юридичної особи: Україна, 61058, Харківська обл., місто Харків, ВУЛИЦЯ РОМЕН РОЛЛАНА, будинок 12, офіс 214 А

Додаток В

Аналіз головних показники фінансово-господарської діяльності ТОВ
«ТОРГСЕРВІС ПЛЮС» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення, +/-	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Чистий дохід від реалізації продукції, робіт, тис. грн.	7043	10121	11156	3078	1035
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	182	210	242	28	32
Власний капітал, тис. грн.	7100	7194	6346	94	- 848
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	25	25	0	0	- 25
Короткострокові кредити та позики, тис. грн.	877	949	1099	72	150
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	458	650	448	192	-202
Запаси, тис. грн.	624	431	608	-193	177
Власні оборотні активи, тис. грн	788	733	713	-55	-20
Робочий капітал, тис. грн.	775	715	634	-60	-81

Додаток Д

Комплексний підхід до ведення обліку за українською програмою «ТОРГСОФТ»

Блок 1. Торгівля

- Управління роздрібною та оптовою торгівлею
- Контроль доступу і мотивація продавців
- Робота з касовим обладнанням
- Підтримка готівкових і безготівкових оплат
- Автоматичне застосування знижок під час продажу
- Реалізація товару в борг
- Програмний реєстратор розрахункових операцій без абонплат
- Налаштування шаблонів чеків і документів
- Виписка рахунків і накладних
- Актуальні дані про продажі в реальному часі

Блок 2. Складський облік

- Закупівля товарів у різних валютах
- Замовлення і повернення товару постачальникам
- Облік сертифікатів якості та їх термінів
- Повний цикл оприбуткування товару
- Прискорення обліку товарів на складі
- Розподіл товарів між складами та магазинами
- Контроль запасів і динаміки обігу товарів
- Інвентаризація і списання зі складу
- Масова переоцінка з автоматичним розрахунком
- Робота з терміналами збору даних

Блок 3. Фінансовий облік

- Ведення обліку в різних валютах
- Інтеграція з банками для завантаження виписок
- Контроль готівкових і безготівкових операцій
- Моніторинг касових залишків і руху коштів
- Облік розрахунків з постачальниками та клієнтами
- Відстеження оплат та боргів
- Деталізація витрат за категоріями
- Звіти про прибуток, витрати, продажі
- Формування даних для податкової звітності
- Облік багатьох ФОП та юридичних осіб

Блок 4. Товарознавство

- Генерація власних штрих-кодів і використання штрих-кодів виробника
- Класифікація за видами, виробниками, сезонами, матеріалами та кольорами
- Додавання фото для ідентифікації товару
- Налаштування цін, акцій і знижок
- Облік штучних, вагових, фасованих та розмірних товарів
- Комплектація та розукомплектація товару
- Друк етикеток з усією інформацією про товар
- Управління асортиментом товарів по усій торговій мережі
- Переоблік товарів у смартфоні
- Інтеграція з інтернет-магазинами та маркетплейсами

Блок 5. Маркетинг

- Зберігання детальної бази даних клієнтів
- Друк анкет і карток для клієнтів
- Управління програмами лояльності та бонусами
- Індивідуальні пропозиції на основі історії покупок
- Масові розсилки через SMS, Viber та e-mail
- Знижки та акції, актуальні в реальному часі
- Контроль використання знижок і перевірка карток
- Бонуси з обмеженим терміном дії для клієнтів
- Взаєморозрахунки та спеціальні умови для VIP-клієнтів
- Аналіз результатів акцій і їх впливу на продажі

Блок 6. Аналітика

- Узагальнений звіт за день про продажі, повернення та витрати
- Аналіз рентабельності, оцінка прибутковості бізнесу
- Аналіз ефективності знижок та акцій
- Товарний звіт за період: продажі, повернення, списання та залишки
- Аналіз стану на складах для контролю залишків
- Звіт за касою за день - всі касові операції за день, включаючи продажі, повернення та витрати
- Аналіз руху товару за партіями поставки - від надходження до продажу або списання
- Аналіз товару, що залежався
- Аналіз покупок клієнтів
- ABC XYZ аналіз - класифікація товарів за важливістю та попитом